

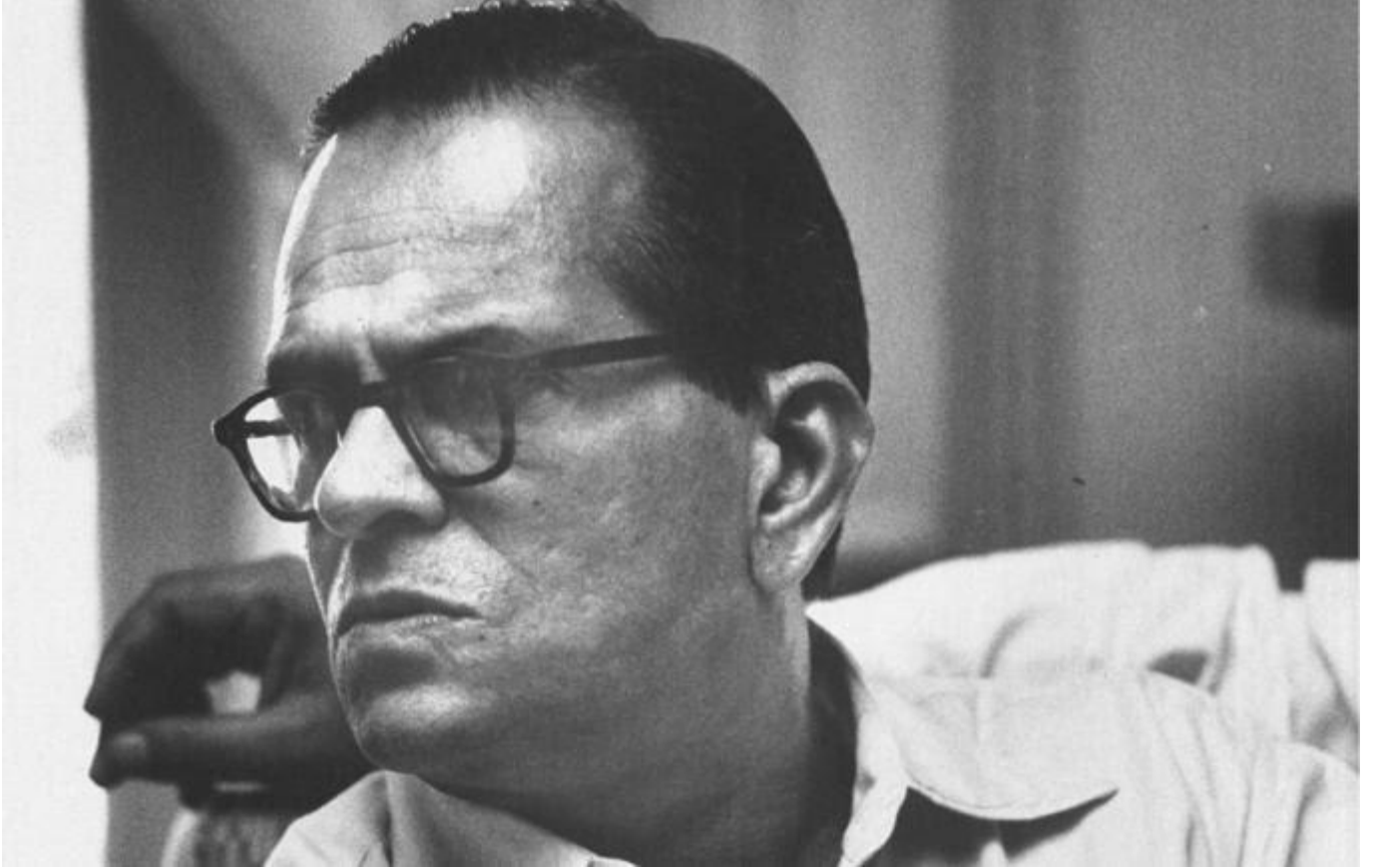
COMMUNISTS AGAINST CASTE

Chronicling the role and views of communists in the struggle for the annihilation of caste

కులానికి వ్యతిరేకంగా కమ్యూనిస్టులు

కుల నిర్మూలన పోరాటంలో కమ్యూనిస్టుల పాత్ర , అభిప్రాయాల

దీర్ఘకాలిక వివరణ

కులం, వర్గం, ఆస్తి సంబంధాలు

బి . టి . రణదివే

(వాస్తవానికి ఎకనామిక్ అండ్ సోషియల్ వీక్లీ ఫిబ్రవరి 1979, వార్షిక సంఖ్యలో ప్రచురించబడింది. కథనం అనుమతిలో ఇక్కడ తిరిగి ప్రచురించబడింది.)

[అగ్రవర్ణాల ఆదిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా అట్టడుగు కులాల పోరాటాన్ని, భారతదేశంలో జాతీయవాద సంప్రదాయం, సాధారణ సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటం నుండి మళ్ళింపుగా చూసింది. కుల సమస్య భారతీయుల అంతర్గత వ్యవహారంగా పరిగణించబడింది, వారిలో అనేక విభేదాలు, అసమానతలు ఉన్నప్పటికీ, బూర్జువా నాయకత్వంలో మొదట దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడాలని భావించారు. అదే సమయంలో, ప్రజలు మొదట కుల వ్యవస్థలోని అసమానతలను అధిగమించే వరకు భారతదేశం స్వాతంత్ర్యానికి అనర్హమైనది అని మరొక ప్రవాహం ఉంది. ఈ ప్రవాహాన్ని ఉన్నత కులాల నుండి వచ్చిన కొంతమంది సామాజిక సంస్కర్తలు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు, కుల వ్యవస్థ క్రూరమైన అన్యాయాలు, హిందూ మతంలోని ఇతర అసభ్యతలతో వారి బూర్జువా ప్రజాస్వామ్య స్పృహ నివ్వెరపోయింది. సారాంశంలో, ఈ రెండు సంప్రదాయాలు కుల వ్యతిరేక పోరాటాలను సమకాలీన ప్రజాస్వామిక, వర్గ పోరాటాల నుండి వేరు చేయడానికి ప్రయత్నించాయి; వారు ప్రస్తుత రాజకీయ, ఆర్థిక వ్యవస్థ చట్టంలో కుల వ్యతిరేక పోరాటాన్ని పరిమితం చేయడానికి ప్రయత్నించారు.

B T రణదివే రాసిన ఈ వ్యాసం ఈ రెండు సంప్రదాయాలతోపాటు కుల వ్యవస్థ అసమానతపై ప్రత్యక్ష దాడిని ప్రారంభించిన కొన్ని ఇతర కుల వ్యతిరేక ప్రవాహాల గురించి విస్తృత సర్వే చేసింది. ఉద్యోగాల రిజర్వేషన్లు మొదలైన వాటితో సహా కుల వ్యతిరేక పోరాటాలకు మద్దతివ్వాలని రణదివే వాదించారు, అయితే కుల, వర్గ అణచివేత రెండింటినీ కొనసాగించే కొన్ని ఆస్తి, ఉత్పత్తి సంబంధాలపై ఆధారపడి ఉన్న ప్రస్తుత సామాజిక-ఆర్థిక వ్యవస్థకి వ్యతిరేకంగా అన్ని కులాల్లోని అణగారిన వర్గాలను కలుపుకొని లోతైన పోరాటానికి పిలుపునిచ్చారు.

B T రణదివే 1948-50 సమయంలో అవిభక్త భారత కమ్యూనిస్ట్ పార్టీ ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఉన్నారు, 1964లో భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (మార్క్సిస్టు) స్థాపించబడినప్పుడు పొలిట్ బ్యూరోలో సభ్యుడిగా ఉన్నారు, అప్పటి నుండి 1990లో ఆయన మరణించే వరకు ఆ పదవిలో ఆయన కొనసాగారు.]

19వ మరియు 20వ శతాబ్దాలలో దేశంలోని ప్రధాన రాజకీయ, ఆర్థిక పరిణామాలకు క్రమాన్ని పరిశీలిస్తే తప్ప నేటి కుల వ్యవస్థ, రాగద్వేషాల మనుగడను, దానిపై పోరాటాన్ని అర్థం చేసుకోలేము.

ప్రధాన రాజకీయ పరిణామం, జాతీయవాద సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక చైతన్యం పెరగడం, బ్రిటీష్ వారు భారతదేశం నుండి వైదొలగవలసి వచ్చిన కార్మికుల, రైతుల పోరాటాలతో పాటుగా పెరుగుతున్న సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటం.

ఒకే ప్రక్రియ

సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటం, పెరుగుతున్న జాతీయ ఐక్యతా భావం, కుల వ్యతిరేక ఆందోళనలు, తిరుగుబాట్లు, దానిలోని విభిన్న వర్గాలతో సమానత్వం కోసం, కొత్త రాజకీయవ్యవస్థలో ఉమ్మడి హోదా కోసం

డిమాండ్లు అన్నీ ఒకే ప్రక్రియ, ఒక ఆధునిక దేశం ఏర్పడటం లో భాగాలు. వివిధ కులాలు, ఉపకులాలు ప్రారంభంలో వివిధ మార్గాల్లో కోరికను వ్యక్తం చేయడంలో ప్రక్రియ క్రమంగా, నెమ్మదిగా సాగింది. ప్రారంభంలో కొందరు సామ్రాజ్యవాద పాలనకు వ్యతిరేకంగా పోరాటానికి నేరుగా సిద్ధమయ్యారు, మరికొందరు హిందూ సమాజంలో తమ అసమాన స్థితి గురించి మేల్కొలుపడం ప్రారంభించారు, కుల అసమానతలకు వ్యతిరేకంగా పోరాటాన్ని ప్రారంభించారు. తరువాతి దశలో ఈ వివిధ పోరాటాలు సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా జరిగిన ఉమ్మడి పోరాటంలో చాలా వరకు విలీనమయ్యాయి, అయితే వీటిలో కొన్ని చివరి వరకు తమ ప్రత్యేక ఉనికిని కొనసాగించాయి. వాస్తవానికి ఇది వంశపారంపర్య కుల వ్యవస్థలో ఉన్న పాత హిందూ క్రమాన్ని విచ్ఛిన్నం చేసే లేదా అణగదొక్కే ప్రక్రియ. మార్కుస్ ఈ అణగదొక్కే, రద్దు చేసే ప్రక్రియను నొక్కి చెప్పాడు. "అన్ని అంతర్యుద్ధాలు, దండయాత్రలు, విప్లవాలు, విజయాలు, కరువులు, వింతగా సంక్లిష్టమైనవి, వేగవంతమైనవి, విధ్వంసకమైనవి ఒకదాని వెనుక మరొకటి వరుస క్రమంలో రావడం దాని ఉపరితలం కంటే లోతుగా వెళ్ళక పోవడం హిందుస్థాన్ లో కనిపించవచ్చు. ఇంగ్లండ్ భారత సమాజం యొక్క మొత్తం చట్టాన్ని విచ్ఛిన్నం చేసింది, పునర్నిర్మాణం యొక్క ఎటువంటి లక్షణాలు ఇంకా కనిపించలేదు. కొత్త దాని వల్ల ఎలాంటి లాభం లేకుండా, అతని పాత ప్రపంచాన్ని కోల్పోవడం, హిందువుల ప్రస్తుత దుస్థితికి ఒక నిర్దిష్టమైన విచారాన్ని కలిగిస్తుంది, బ్రిటన్ పాలించిన హిందుస్థాన్ ను దాని పురాతన సంప్రదాయాల నుండి, దాని మొత్తం చరిత్ర నుండి వేరు చేస్తుంది. ఈ పాత హిందూ ప్రపంచం శిథిలమైపోతున్నందుకు మార్కుస్ చింతించలేదు. ఇది క్రూరమైన కుల భేదాలు, బానిసత్వంపై ఆధారపడి ఉందని అతనికి తెలుసు. "ఈ చిన్న సమూహాలు కుల భేదంలో, బానిసత్వంలో కలుషితమయ్యాయని, వారు మనిషిని పరిస్థితుల సార్వభౌమాధికారిగా మార్చడానికి బదులుగా బాహ్య పరిస్థితులలో మనిషిని లొంగదీసుకునే విధంగా, వారు స్వయంగా అభివృద్ధి చెందిన సామాజిక స్థితిని సహజ విధిగా మార్చారని మనం మర్చిపోకూడదు. ఆ విధంగా ప్రకృతి పైన సార్వభౌమాధికారి ఐన మానవుడిని క్రూరమైన పతనం వైపు నెట్టి, వాస్తవంలో కోతి అయిన హనుమంతుడు, పరాశక్తి, ఆవుల ముందు సాష్టాంగపడి కొలిచే ప్రకృతి ఆరాధన" వైపు నెట్టింది. [1]

భారతీయ సమాజాన్ని మార్చడం వలన పాలన ప్రయోజనాల కోసం కాదు. పాత సమాజాన్ని దాని స్తరీకరణ (stratification), ఆర్థిక ఆధారం మార్చే ప్రక్రియ నెమ్మదిగా మరియు బాధాకరంగా ఉంది. ఫలితంగా కుల వ్యవస్థను నిలబెట్టిన పాత భూస్వామ్య భూ సంబంధాలపై కనీస ఆధునిక పెట్టుబడిదారీ సంబంధాలను బలవంతంగా కూర్చోబెట్టడం జరిగింది. బ్రిటిష్ వలసవాద దోపిడీ ప్రయోజనాలకు శక్తివంతమైన స్వదేశీ బూర్జువాలు తలెత్తకూడదు. భారతీయ ప్రజలను వారి వెనుకబాటుతనం ఆధారంగా దోపిడీ చేయడంలో, అంటే గ్రామీణ భూసంబంధాలను వీలైనంత వరకు చెక్కుచెదరకుండా ఉంచడం, కేవలం తన ప్రయోజనాల కోసం మాత్రమే వాటిని సవరించడం పైన ఆసక్తి చూపింది.

అందువల్ల రెండు విరుద్ధమైన ప్రక్రియలు ఆచరణలో ఉన్నాయి. ఆధునిక సంబంధాల పరిచయం, రైల్వేలు, కమ్యూనికేషన్, టెలిగ్రాఫ్, వర్క్ షాప్ లు , ఇంకా కొన్ని కర్మాగారాలు, పెరుగుతున్న వస్తువుల మార్పిడి, ఎగుమతులు, దిగుమతులు, పాత నిర్మాణాన్ని, దానితో పాటు కుల సంబంధాలను బలహీనపరిచే ధోరణిని పెంచాయి. రెండవది, పాత భూ సంబంధాలను కొనసాగించడంలో, భూస్వామ్యాల

నుండి రాజకీయ, ఆర్థిక సహాయాన్ని కోరుకోవడంలో వలసవాద శక్తుల ముఖ్యమైన ప్రయోజనాలు కుల వ్యవస్థ ఆకృతికి మద్దతునిస్తాయి.

పునరుజ్జీవనవాదం – రాజీ

జాతీయ ఉద్యమ నాయకులు, హిందూ అగ్రవర్ణాల నుంచి వస్తున్న కొత్త బూర్జువా మేధావులు కూడా కుల వ్యవస్థతో రాజీపడేందుకు ఆసక్తి చూపారు. వంద సంవత్సరాల క్రితం ఉన్న వెనుకబడిన ఆర్థిక పరిస్థితులను ఊహించవచ్చు. తమ మద్దతుకు ఇంకా గట్టి పునాది లేని, అణగారిన ప్రజల నుండి ఒంటరిగా నిలబడి ఉన్న స్వదేశీ పారిశ్రామిక పెట్టుబడిదారులు, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాట ఓనమాలు నేర్చుకుంటున్న మేధావి వర్గం, దాని తక్షణ అనుచరుల మతపరమైన అనుభూతులను దెబ్బతీయడానికి చాలా భయపడింది. అంతేకాకుండా, భారత జాతీయవాదులు, బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా చేసిన పోరాటంలో, ప్రజాస్వామ్యం, స్వేచ్ఛపై దాని వాదనకు మద్దతు కోసం భారతదేశ గతాన్ని తిరిగి చూడడం ప్రారంభించారు. ఇది పునరుజ్జీవన ఆలోచనకు, భావజాలానికి దారితీసింది.

కాబట్టి ప్రస్తుతం ఉన్న మురికివాడల నుండి, క్షీణిస్తున్న, అవినీతిమయమైన ఆధ్యాత్మికత నుండి, శిథిలమైన గ్రామ వ్యవస్థ విరిగిన అవశేషాల నుండి, అదృశ్యమైన నాగరికత ఆస్థాన వైభవాల చనిపోయిన అవశేషాల నుండి, వారు ఆదర్శంగా, మార్గదర్శక వెలుగుగా పట్టుకోగల హిందూ సంస్కృతి బంగారు కలను - 'శుద్ధి చేయబడిన' హిందూ సంస్కృతిని - కల్పించడానికి, నిర్మించడానికి, పునర్నిర్మించడానికి ప్రయత్నించారు.

బ్రిటిష్ బూర్జువా సంస్కృతి, భావజాల ఉప్పెనకు భారతీయ పెట్టుబడిదారీ, మేధావి వర్గాన్ని పూర్తిగా జయించడాన్ని చూసిన వారు , దానికి వ్యతిరేకంగా, వాస్తవ జీవిత పరిస్థితులలో దాని ఉనికికి ఇకపై ఎటువంటి సహజ పునాది లేని పునర్నిర్మించబడిన హిందూ భావజాలం యొక్క బలహీనమైన కవచాన్ని వారు ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి ప్రయత్నించారు. సామాజిక, శాస్త్రీయ అభివృద్ధిని మొత్తాన్ని విజేతల సంస్కృతిగా, ఈ సువార్త యొక్క అత్యంత తీవ్రమైన భక్తులు ఖండించారు: అన్ని రకాల పురాతన సంప్రదాయాలు, దుర్వినియోగం, ప్రత్యేక హక్కులు మరియు అస్పృష్టత కూడా, గౌరవంతో, పూజనీయంగా చూశారు.[2]

పాశ్చాత్య విధానాలకు వ్యతిరేకత ప్రజాస్వామ్యం కోసం, పారిశ్రామిక పురోగతి కోసం డిమాండ్లలో కలిపి ఉంది. కుల వ్యవస్థను రక్షించడం, దాని నిర్వహణ మరియు దానిలో షోరాడడంలో వైఫల్యం పునరుజ్జీవన పునాదులు అని అర్థం. వివాహ వయస్సును పెంచే ప్రతిపాదనలో సహా ఏ రకమైన సామాజిక సంస్కరణకైనా తిలక్ తన వ్యతిరేకతను వ్యక్తం చేశాడు. తిలక్ కుల వ్యవస్థను విశ్వసించాడు, దానిని సమర్థించాడు. జాతీయ

ఉద్యమంలో వేరే దశకు ప్రాతినిధ్యం వహించిన గాంధీ కూడా అంతే సమానంగా పునరుజ్జీవనవాదంపై ఆధారపడ్డాడు. మొదటి సహాయ నిరాకరణ ఉద్యమంలో ఆయన పాశ్చాత్య వైద్యం, పాశ్చాత్య విద్య, రైల్వేలలో సహా పాశ్చాత్యమైన ప్రతిదానికి వ్యతిరేకంగా బహిరంగ ప్రచారం నిర్వహించాడు.

“దేవుడు మనిషికి రెండు కాళ్ళు ఇచ్చి అతని చలన శక్తిని పరిమితం చేశాడు. కానీ మనిషి కోర్కెపడి రైలు మార్గాలను నిర్మించాడు” అని గాంధీ ఒకసారి ప్రకటించాడు. ఆ రోజుల్లో అతను రామరాజ్యాన్ని భారతదేశానికి తిరిగి తీసుకురావాలని పదే పదే చెప్పాడు. తరువాతి సంవత్సరాల్లో అతని విజ్ఞప్తి మరింత ఆధునికంగా, మరింత 'పెట్టుబడిదారీ'గా మారింది; కానీ అంటరానితనానికి వ్యతిరేకంగా ఆయన దాడి చేసినప్పటికీ, పునరుజ్జీవన దృక్పథం ఖైదీగానే మిగిలిపోయాడు. “ (1) నేను వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, పురాణాలు, హిందూ గ్రంథాల పేరుతో ఉన్న ప్రతిదానిని నమ్ముతాను, కాబట్టి అవతారాలు మరియు పునర్జన్మలను నమ్ముతాను. (2) నేను వర్ణాశ్రమ ధర్మాన్ని నమ్ముతాను, ఒక కోణంలో నా అభిప్రాయం ప్రకారం పూర్తిగా అది వైదికమైనది, కానీ దాని ప్రస్తుత ప్రజాదరణ పొందిన మొరటు అర్థంలో కాదు. (3) ప్రజాదరణ పొందిన దాని కంటే భిన్నమైన చాలా పెద్ద అర్థంలో ఆవు రక్షణను నేను నమ్ముతాను. (4) విగ్రహారాధనపైన అపనమ్మకాన్ని నేను నమ్మును”, కావున నన్ను నేను సనాతన హిందూ అని పిలుచుకుంటాను అని 1921 లోనే అతను తనను తాను సనాతన హిందూగా ప్రకటించుకున్నాడు. **[3]**

జాతీయ సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాట రోజుల్లో కాంగ్రెస్ కు నాయకత్వం వహించిన జాతిపిత సిద్ధాంతం ఇది. ఈ తిరోగమన సిద్ధాంతం ఉన్నప్పటికీ, ఆయన లక్షలాది మందిని జాతీయ పోరాటం కోసం తరలించి, వారి కుల భేదాలను క్షణికంగా మరచిపోయేలా చేయగలిగాడు. 1920-21లో లక్షలాది మంది ముస్లింలను ఉమ్మడి పోరాటంలోకి తీసుకురావడంలో ఆయనే విజయం సాధించాడు. కానీ ఈ పునరుజ్జీవన దృక్పథంతో, కుల వ్యతిరేక పోరాటాన్ని సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటం నుండి వేరు చేయడంతో, కుల భేదాలు మనుగడలో కొనసాగుతాయన్నది స్పష్టం.

అయితే ఈ దృక్పథంతో హిందువులు, ముస్లింల మధ్య ఉన్న అడ్డంకులను తొలగించడం సాధ్యం కాలేదు.

జవహర్ లాల్ నెహ్రూకు అధునాతన, లౌకిక అభిప్రాయాలు ఉన్నప్పటికీ, గాంధీ దృక్పథం జాతీయవాద ఉద్యమంలో ఆధిపత్యం చెలాయించింది. విమర్శకులు ఈ తిరోగమన దృక్పథాన్ని కుల ఒత్తిళ్లకు లొంగిపోవడమేనని తప్పుగా అర్థం చేసుకున్నారు, అగ్ర కుల జాతీయ నాయకుల కులతత్వం వల్ల మాత్రమే ఇది జరిగిందని భావించారు. నిజానికి ఇది ప్రాథమికంగా కుల వ్యవస్థను నిలబెట్టిన స్వదేశీ భూస్వామ్య భూ సంబంధాల ముందు ఆధునిక మేధావి వర్గం లొంగిపోవడం. ఆత్మాశ్రయపరంగా కుల స్పృహ లేదని కాదు, ఎందుకంటే మీరు ప్రాథమికంగా అన్యాయమైన వ్యవసాయ నిర్మాణాన్ని అంగీకరిస్తే అది అనివార్యంగా ఉంటుంది.

వ్యవసాయ విప్లవ భయం

లోలినాళ్లలో మేధావి వర్గం ద్వంద్వ ముఖాలు కలిగి ఉంది. కొత్త ప్రజాస్వామ్య విలువలను ప్రకటిస్తూ, పెరుగుతున్న బూర్జువా వర్గ లక్ష్యాలను, ప్రయోజనాలను సమర్థిస్తూ, అది సామ్రాజ్యవాదులపైన దాడి చేసింది, అదే సమయంలో పాత భూస్వామ్య వ్యవస్థతో, సంస్థలతో పొత్తు పెట్టుకుంది, మొదట విదేశీ శత్రువుపై దృష్టి పెట్టడం వంటిది అటువంటి కూటమిని అని వివరించింది. మహారాష్ట్ర మరియు ఇతర ప్రాంతాలలో వడ్డీ వ్యాపార వ్యతిరేక బిల్లులకు దాని వ్యతిరేకత కేవలం కుల కూటమిలో భాగం కాదు, అది వర్గ కూటమిలో భాగం. ఇది ప్రభుత్వ దోపిడీలకు వ్యతిరేకంగా మాత్రమే రైతును సమర్థించింది, భూమి-పన్ను, ప్రభుత్వ ఇతర చర్యలపై దాడి చేసింది, కానీ దాని కార్యక్రమంలో చాలా కాలం వ్యవసాయ సంబంధాలను కొనసాగించడానికి నిరాకరించింది. తరువాతి తరాల జాతీయ నాయకులు సరిగ్గా అదే స్థానాన్ని కొనసాగించలేకపోయారు, కుల అసంతృప్తికి, భూమి సంబంధాలకు రెండింటికీ వ్యతిరేకంగా వ్యవహరించాల్సి వచ్చినప్పటికీ, వారి స్థితి తప్పనిసరిగా అలాగే ఉంది.

1920లో కాంగ్రెస్ పెద్ద భూస్వాముల పట్ల తన పక్షపాతాన్ని బహిరంగంగా వ్యక్తం చేసింది, భూస్వాముల కొలు దోపిడీని అడ్డుకున్నందుకు రైతులను మందలించింది. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదానికి వ్యతిరేకంగా జాతీయ ప్రచారాన్ని విరమించుకున్న ఫిబ్రవరి 12, 1922 బార్డోలి నిర్ణయంలో ఈ క్రింది నిబంధనలు ఉన్నాయి. "జమీందార్లకు కొలు చెల్లింపులను నిలిపివేయడం కాంగ్రెస్ తీర్మానాలకు విరుద్ధమని, దేశ ప్రయోజనాలకు హానికరమని రైతులను తెలియజేయాలని వర్కింగ్ కమిటీ కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలకు, సంస్థలకు సలహా ఇస్తుంది. కాంగ్రెస్ ఉద్యమం వారి చట్టపరమైన హక్కులపై దాడి చేయడానికి ఏ విధంగానూ ఆసక్తి చూపడం లేదని, రైతులకు ఫిర్యాదులు ఉన్నప్పటికీ, పరస్పర సంప్రదింపులు, మధ్యవర్తిత్వం ద్వారా పరిష్కారాన్ని కోరాలని కమిటీ నిర్ణయిస్తుందని వర్కింగ్ కమిటీ జమీందార్లకు హామీ ఇస్తుంది". యునైటెడ్ ప్రావిన్స్ లు, ఇంకా ఇతర ప్రాంతాలలో భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా భారీ రైతు సమూహాలు ఉద్యమించడం ప్రారంభించిన సమయంలో ఇది చెప్పడం జరిగింది.

తరువాతి సంవత్సరాల్లో కాంగ్రెస్ నాయకులు రైతాంగానికి విజ్ఞప్తి చేయవలసి వచ్చినప్పుడు కూడా భూస్వాములకు ఇస్తున్న ఈ మొరటు సమర్థనను రద్దు చేయలేదు.

కొలుదారులకు న్యాయం చేయడం గురించి కాంగ్రెస్ మాట్లాడటం ప్రారంభించింది, కానీ వ్యవసాయ సమస్యల పరిష్కారానికి వ్యతిరేకత కొనసాగింది, భూస్వాములతో పొత్తు అలాగే ఉంది. గాంధీ ఒకప్పుడు సంస్థానాలను "భారత భారతదేశం"గా అభివర్ణించి వాటికి నివాళులు అర్పించింది ఊరకనే కాదు, సంవత్సరాల తరబడి కాంగ్రెస్ సంస్థానాలలో విస్తృత పోరాటాలను వ్యతిరేకించింది.

ఈ వ్యవసాయ విప్లవం పట్ల భయం, స్వదేశీ తిరోగమన/ ప్రగతినిరోధక శక్తులతో పొత్తు యాదృచ్ఛికం కాదు. సామ్రాజ్యవాద సవాలును ఎదుర్కోగలమనే విశ్వాసం లేని బలహీనమైన పారిశ్రామిక బూర్జువా వర్గం, వారి నుండి మేధావి వర్గంలో ఒక విభాగం కూడా వచ్చిన, స్థిరపడిన ధనాడ్యవర్గాలపై ఆధారపడవలసి వచ్చింది. అంతేకాకుండా, ఇరవయ్యవ శతాబ్దంలో, పెట్టుబడిదారీ విధానం పతనంలో బూర్జువా వర్గం దృఢంగా భూస్వామ్య

వ్యతిరేక పాత్ర పోషించలేకపోయింది. దీనిని మార్కిస్టులు గుర్తించారు. నిజానికి ఈ పరిణామాన్ని గమనించిన లెనిన్, రష్యాలో ప్రజాస్వామ్య విప్లవాన్ని కార్మికవర్గం మాత్రమే నడిపించగలదని, దాని విజయానికి కార్మికవర్గ ఆధిపత్యం అవసరమని ప్రకటించాడు. వ్యవసాయ విప్లవంలో సహా విజయవంతమైన సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక విప్లవాలు కార్మికవర్గ నాయకత్వంలో మాత్రమే జరిగాయని, సోషలిజానికి మార్గం తెలిచాయని చూపించాయి. ఇందుకు చైనా, కొరియా, వియత్నాం ఇటీవలి ఉదాహరణలు. వ్యవసాయ విప్లవం అమలు చేయలేకపోవడంలో, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక విప్లవం విఫలమై, కొన్ని దేశాలలో ఇండోనేషియాలో లాగా ఫాసిజం వైపు దారితీసింది. అభివృద్ధి చెందని చాలా దేశాలలో, బూర్జువాలు ఆధిపత్యాన్ని నిలుపుకుని, వ్యవసాయ విప్లవాన్ని దెబ్బతీసిన చోట, పెట్టుబడిదారీ పూర్వ భావజాలాలు, సంబంధాలు కొనసాగాయి, ఇది ప్రజాస్వామ్యాన్ని కూలదోయడానికి దారితీసింది. పాన్ ఇస్లామిజం, ఇస్లామిక్ రిపబ్లిక్, 'గైడెడ్ డెమోక్రసీ', ఇంకా అనేక ఇతర విప్లవప్రతిఘాత భూస్వామ్య భావజాలాలు, అవి పుట్టుకొచ్చిన నేల పెట్టుబడిదారీ పూర్వ లేదా గిరిజన సంబంధాలతో ఇప్పటికీ సారవంతమైనదిగా ఉన్నందున, అవి నేటికీ ప్రజల మనస్సులపైన ఆధిపత్యం చేస్తున్నాయి. భారతదేశంలో వ్యవసాయ విప్లవానికి, కుల, మత అసమానతలకు, దృక్పథం, పక్షపాతాలకు మధ్య ఉన్న ఈ సంబంధాన్ని సామాజిక సంస్కర్తలు అర్థం చేసుకోలేదు. వారికి కులతత్వం, మతతత్వం అనేవి ఏ ఉత్పత్తి సంబంధ వ్యవస్థతోనూ సంబంధం లేని అన్యాయాలు, వాటిని ఖండించడం ద్వారా, వాటిని ఆచరించే వారిని తిరస్కరించమని కోరడం ద్వారా తొలగించాల్సిన పక్షపాతం తప్ప ఇంకేమీ కాదు. ఈ పోరాటాన్ని ప్రస్తుత సామాజిక వ్యవస్థలో, దాని పెట్టుబడిదారీ పూర్వ, పెట్టుబడిదారీ ఆధారంలో, దాని వర్గ దోపిడీకి మూలంలో, అనుసంధానించకూడదు. దీనిని సాధారణ ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమంలో లేదా ఆధునిక వర్గ పోరాటంలో భాగంగా నిర్వహించకూడదు.

కమ్యూనిస్టు పార్టీ

అంటరానితనం, కుల వ్యవస్థకు వ్యతిరేకంగా పోరాటాన్ని వ్యవసాయ విప్లవంతోనూ, సామ్రాజ్యవాద ఆధిపత్యాన్ని అంతం చేయడంతోనూ అనుసంధానించిన ఏకైక పార్టీ కమ్యూనిస్టుపార్టీ. ఆచరణలో హిందూ-ముస్లిం విభజనను అధిగమించడానికి వ్యవసాయ విప్లవం, వర్గ పోరాటం మాత్రమే కీలకమని అది భావించింది. భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యచరణ వేదిక, 1930 ఇలా చెప్పింది:

మన దేశంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాద పాలన ఫలితంగా, లక్షలాది మంది బానిసలు, పదిలక్షల మంది సామాజికంగా బహిష్కరించబడిన అంటరానివారు వారు ఇప్పటికీ ఉనికిలో ఉన్నారు, వారికి ఏ హక్కులు లేవు. బ్రిటిష్ పాలన, భూస్వామ్య వ్యవస్థ, ప్రగతినిరోధక కుల వ్యవస్థ, మతపరమైన మోసం, గతంలోని అన్ని బానిస, దాస సంప్రదాయాలు భారతీయ ప్రజలను గొంతు కోసి వారి విముక్తికి అడ్డుగా నిలుస్తున్నాయి. భారతదేశంలో, తమ తోటివారిని కలవడానికి, సాధారణ బావుల నుండి నీరు త్రాగడానికి, సాధారణ పాఠశాలల్లో చదువుకోవడానికి మొదలైన హక్కులు లేని అంటరానివారు ఇరవయ్యవ శతాబ్దంలో ఇప్పటికీ ఉన్నారు.

భారత ప్రజలపై ఉన్న ఈ అవమానకరమైన మచ్చను పూర్తిగా అంతం చేయడానికి బదులుగా, గాంధీ, ఇంకా ఇతర కాంగ్రెస్ నాయకులు సామాజికంగా బహిష్కరించబడిన కుల వివక్షకు ఆధారం, సమర్థన అయిన కుల వ్యవస్థను కొనసాగించాలని పిలుపునిచ్చారు. సంస్కరించబడిన, గాంధీవాద తరహా కుల వ్యవస్థను నిర్దాక్షిణ్యంగా రద్దు చేయడం, వ్యవసాయ విప్లవం తీసుకురావడం, బ్రిటిష్ పాలనను హింసాత్మకంగా కూలదోయడం మాత్రమే అంటరాని శ్రామికుల, బానిసల సామాజిక, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక, చట్టపరమైన విముక్తికి దారితీస్తుంది. బ్రిటిష్ పాలనకు, భూస్వామ్యానికి వ్యతిరేకంగా దేశంలోని కార్మికులందరితో కలిసి ఐక్య విప్లవ సంఘటనలో చేరాలని భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ అంటరానివారందరికీ పిలుపునిచ్చింది.

మన దేశంలోని శ్రమజీవులను విభజించి, ఒకరిపై ఒకరు దాడి చేయడానికి ప్రోత్సహించే బ్రిటిష్, ప్రగతినిరోధక ఏజెంట్ల కుతంత్రాలకు లొంగిపోవద్దని భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ అంటరానివారందరికీ పిలుపునిస్తోంది.

బానిసత్వం, కుల వ్యవస్థ, అన్ని రూపాల్లోని కుల అసమానతలను (సామాజిక, సాంస్కృతిక మొదలైన) పూర్తిగా రద్దు చేయడానికి భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ పోరాడుతుంది. శ్రామిక వేదల, మన దేశంలోని శ్రమజీవులందరి పూర్తి, సంపూర్ణ సమానత్వం కోసం భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ పోరాడుతుంది.

వలసరాజ్యాల దేశంలో నెమ్మదిగా పారిశ్రామిక అభివృద్ధి జరగడం వల్ల, వారిని పేదరికానికి నెట్టినంతగా రైతాంగం కార్మికవర్గంగా పరివర్తన చెందడానికి దారితీయదని కమ్యూనిస్టులకు తెలుసు. పట్టణ కర్మాగారాల్లోకి వెళ్లేవారు కూడా తమ గ్రామీణ ముద్దను అంత తేలికగా కోల్పోరు, గత సంవత్సరాల్లో మాదిరిగానే వారు భూమిలో తమ సంబంధాన్ని నిలుపుకుని సంవత్సరంలో రెండు నెలలు గ్రామానికి తిరిగి వెళ్లేవారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి వచ్చే వారి సంఖ్య రోజురోజుకూ పెరుగుతుండడంతో పాటు, దృఢమైన వర్గ భావజాలం ఏర్పడటం పదేపదే వక్రీకరించబడుతోంది. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పెట్టుబడిదారీ పూర్వ భూ సంబంధాలకు గట్టి దెబ్బ తగలాలి ఉందన్నది స్పష్టం.

సామ్రాజ్యవాద జోక్యం కారణంగా... గ్రామాన్ని ద్రవ్య, వాణిజ్య ఆర్థిక వ్యవస్థలోకి లాగడం ఇక్కడ రైతులను వేదరికంలోకి నెట్టే ప్రక్రియతో కూడి ఉంటుంది... మరోవైపు వలసదేశాలలో ఆలస్యంగా జరిగిన పారిశ్రామిక అభివృద్ధి కార్మికవర్గంగా మారే ప్రక్రియకు తీవ్రమైన పరిమితులను విధించింది. ఆ వలసదేశ గ్రామాన్ని పన్నులు, వాణిజ్య ఉపకరణాల్లోకి చేర్చిన వెట్టుబడిదారీ విధానం, వెట్టుబడిదారీ పూర్వ సంబంధాలను (ఉదాహరణకు గ్రామ సాధారణత్వాన్ని నాశనం చేయడం) మార్చింది కానీ తద్వారా రైతులను వెట్టుబడిదారీ పూర్వ శక్తుల బానిసత్వం మరియు దోపిడీ నుండి విముక్తి చేయదు. కానీ రైతుల దయనీయ పరిస్థితుల్లో వారికి 'సహాయం' చేయడానికి అది కేవలం ద్రవ్య వ్యక్తికరణను మాత్రమే ఇస్తుంది.... (ఉదాహరణకు, భారతదేశం అని, చైనాలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో వారి రుణగ్రస్తత ఆధారంగా వారసత్వ బానిసత్వాన్ని కూడా సృష్టిస్తుంది. [4])

1968లో జాతీయ సమైక్యతపై సమర్పించిన సిపిఐ(ఎం) మెమోరాండం ఇలా పేర్కొంది:

ఇటీవల, ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కంచెవార్య గ్రామంలో బహిరంగ ప్రదేశంలో హరిజన వ్యవసాయ-కార్మికుడిని భయంకరంగా దహనం చేయడంపై పార్లమెంటు, దేశం మొత్తం ఆగ్రహం వ్యక్తం చేసింది. వెడ్యూల్ కులాలు మరియు

వెడ్యూల్డ్ తెగలవైనా, ఇతర ఎనుకబడిన తరగతులవైన జరుగుతున్న అనేక దారుణ సంఘటనలను పత్రికలు ప్రచురిస్తున్నాయి. ఈ దృగ్విషయం కొన్ని ప్రత్యేక ప్రాంతాలకు లేదా ప్రత్యేక రాష్ట్రాలకు మాత్రమే పరిమితం చేయబడిన కొన్ని చెదురుమదురు సంఘటనలు మాత్రమే కాదు. ఇది దేశవ్యాప్తంగాకొనసాగుతున్న ఒక సాధారణ దురాచారం - స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన 20 సంవత్సరాల తర్వాత కూడా, వెడ్యూల్డ్ కులాలు, తెగల కోసం మన చట్టాలు, కమిషన్లు ఉన్నప్పటికీ, మన గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కొనసాగుతున్న దురాచార వారసత్వం ఈ అంటరానితనం, సామాజిక అణచివేత, మరియు క్రూరత్వం ! ఇది భూస్వామ్య, అర్థ-భూస్వామ్య, భూస్వామ్య విధానం, 'కొత్త ధనవంతులు', అదే భూస్వామ్య కులం , సామాజిక ప్రాతిపదికన వెరగడం, గ్రామ ఆర్థిక వ్యవస్థ, జీవితంపై వారి పట్టు ఫలితం! మధ్యయుగ భూస్వామ్య ఆర్థిక పునాదిని రద్దు చేయడంలో, భూస్వామ్యాన్ని రద్దు చేయడంలో, వ్యవసాయదారునికి భూమిని ఇవ్వడంలో, అతనికి భూమి, ఉపాధి, న్యాయమైన వేతనాలు, మంచి జీవన పరిస్థితులను (ఇళ్ల స్థలాలు, విద్య, వైద్య సేవలు) నిర్ధారించడంలో ప్రభుత్వం విఫలమైందని ఇది ప్రతిబింబిస్తుంది. గ్రామీణ ప్రజల సంక్షేమం అనే ప్రశంసనీయ లక్ష్యంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అనుసరించిన విధానాల ద్వారా, సమాజ అభివృద్ధి, పంచాయితీ రాజ్, సహకార సంస్థలు మొదలైన వాటి ద్వారా గ్రామ భూస్వామ్య స్వార్థ ప్రయోజనాల వెరుగుతున్న ఆదిపత్యాన్ని ఇది ప్రతిబింబిస్తుంది, అయితే ఇవన్నీ పాత భూస్వామ్య, అర్థ భూస్వామ్య, భూస్వాములను బలోపేతం చేయడానికి, గ్రామ జీవితంపై వారి ఆధిపత్యాన్ని బలోపేతం చేయడానికి రూపొందించబడ్డాయి. మొత్తం రాజ్య యంత్రాంగాన్ని, ముఖ్యంగా పోలీసులనూ, కోర్టులనూ, ఈ ప్రయోజనం కోసం సేవ చేయడానికి మార్పారు. అందువల్ల ఈ దారుణాలు వెరుగుతున్నాయంటే ఆశ్చర్యం లేదు, గ్రామ జీవితంపై భయంకరమైన క్రూరత్వం జరుగుతోంది, అన్ని మానవ విలువలను, మర్యాదలను తీరస్కరిస్తోంది. ఈ దురదృష్టవంతులు, వారి సహనం నశించి, వినాశకర పద్ధతులను ఆశ్రయిస్తే, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో వెద్ద ఎత్తున కుల ఘర్షణలు చెలరేగితే మనం ఆశ్చర్యపోనవసరం లేదు, ఇవి ఇప్పటికే (సుదూర క్షీణింకలో) ఊహకందని దూరంలో కనిపిస్తున్నాయి. ప్రస్తుత మత, భాషా అల్లర్లలో పాటు కుల, జాతి పరమైన అల్లర్లు కూడా జరుగుతాయి. కనీస ఆర్థిక జీవన పరిస్థితులు హామీ ఇవ్వబడితేనే, పాత భూస్వామ్య, అర్థ భూస్వామ్య, కొత్త ధనవంతుల ఆధిపత్యాన్ని తొలగించడం ద్వారా భూమి, ఉపాధి, సామాజిక సమానత్వం హామీ ఇవ్వబడితేనే ఈ ప్రమాదాన్ని నివారించవచ్చు. గ్రామీణ వేదలకు వ్యతిరేకంగా, హరిజనులకు, ఎనుకబడిన వర్గాలకు వ్యతిరేకంగా గ్రామ అణచివేతకు మద్దతుగా రాజ్య యంత్రాంగాన్ని ఉపయోగించే ప్రస్తుత విధానాన్ని వదులుకోవాలని, కానీ స్వార్థ ప్రయోజనాపరులకు వ్యతిరేకంగా తన పూర్తి బలాన్ని ఉపయోగించి, మన దేశంలోని గ్రామీణ ప్రాంతంలో తీవ్రమైన ఆర్థిక, సామాజిక పరివర్తన తీసుకురావాలని ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తీసుకురావాలని, ప్రజాభిప్రాయం, శక్తులు ప్రభుత్వాన్ని బలవంతం చేయాలి. [5]

పురాతన భూ వ్యవస్థకు, బ్రిటిష్ పాలనకు వ్యతిరేకంగా విప్లవ పోరాటం లేకుండా కులం, అంటరానితనం లేదా మతపరమైన దృక్పథం అదృశ్యమవుతాయనికానీ లేదా కుల వ్యవస్థను నిర్మూలించే పోరాటాన్ని గ్రామాలు, నగరాల్లోని వర్గ పోరాటం నుండి వేరుచేసి, కేవలం వ్యవస్థను ఖండించడం ద్వారా ఒంటరిగా పోరాడవచ్చని కానీ కమ్యూనిస్టులు చెప్పలేదని చూడవచ్చు.. ఈ వర్గ పోరాటం ఇంకా కుల వివక్షతల నుండి విముక్తి పొందిన ప్రజలదని, అందువల్ల దోపిడికి గురైన వారిగా తమ సహజ గుర్తింపుకోసం జరుగుతున్న పోరాటక్రమంలో ఐక్యంగా ఉండాలని, ఎటువంటి అడ్డంకులు లేకుండా పోరాడి విప్లవ పోరాటంలో నిజమైన శాశ్వత ఐక్యతను సాధించాలి వారికి తెలుసు.

కుల విచ్ఛిన్నం వేగంగా జరుగుతోందని కమ్యూనిస్టులు కూడా గమనించారు; ప్రతి కులంలోనూ ఉన్నవారి , లేనివారి మధ్య విభజన జరుగుతోందని, పేదరిక ప్రక్రియ అన్ని కులాలను ప్రభావితం చేస్తోందని. దాదాపు అన్ని వ్యవసాయ కులాలు ఈ ప్రక్రియకు బాధితులుగా మారాయని. అందువల్ల అన్ని కులాలలోని దిగువ వర్గాల మధ్య ఒక కొత్త ఉమ్మడి బంధం ఏర్పడుతోందని, ఉమ్మడి పోరాటంలో ఈ బంధాన్ని నొక్కి చెప్పాలి, వారిని సంఘటితం చేయాలి. అందువల్ల కుల అసమానతలకు వ్యతిరేకంగా పోరాడుతూనే ఈ ఉమ్మడి బంధాన్ని నొక్కి చెప్పడం అవసరం. ఇక్కడ కులాన్ని వర్గంతో భర్తీ చేయడం, కుల భేదాలను గుర్తించడానికి నిరాకరించడం, వర్గ భేదాలను మాత్రమే గుర్తించడం అనే సమస్య లేదు. పెరుగుతున్న దోపిడీకి గురైన వర్గ ఏర్పాటును కుల భేదాల ఉనికితో కలిపిన నిర్దిష్ట వాస్తవికతను గుర్తించి వర్గ నిర్మాణ ప్రక్రియ సమస్యను మీరే పరిష్కరించుకోవడమే ముందున్న సమస్య. ఈ ద్వంద్వ ప్రక్రియను అర్థం చేసుకోని వారు సంస్కరణవాదంలోకి దిగారు.

జాతీయ ఐక్యత-కులం

జాతీయ ఉద్యమం విస్తరణ కుల, మత సమస్యల పట్ల వైఖిరికి సంబంధించి కొన్ని మార్పులకు అనివార్యంగా దారితీసింది. జాతీయ బూర్జువా నాయకత్వం దాని వెనుక కనీస అవసరమైన ఐక్యతను ఏర్పరచుకోవడానికి కులం మరియు అసమానత పట్ల గతంలోని తన మారని దృక్పథాన్ని వదులుకోవలసి వచ్చింది. దిగువ శ్రేణిలోని విభిన్న కులాలతో కూడిన రైతాంగాన్ని, గ్రామీణ ప్రజలను ఆకర్షించాల్సిన అవసరం కారణంగా ప్రజల తరపున ఉన్న వారు చేస్తున్న ప్రజాస్వామ్య వాదనలకు అనుగుణంగా ఉండేలా చూసుకోవలసిన సమస్య బూర్జువా మేధావి వర్గానికి ఎదురయ్యింది . కుల వ్యవస్థను రద్దుచేయకుండానే కులాల సమానత్వాన్ని బోధించారు. సాధారణంగా కుల సమస్యను, ముఖ్యంగా అంటరానితనం సమస్యను రెండింటినీ, జాతీయ నాయకత్వం పరిష్కరించాల్సి వచ్చింది. భూస్వామ్య భూ సంబంధాలతో రాజీ పడాలనే దాని దృక్పథానికి అనుగుణంగా బూర్జువా నాయకత్వం ఒక విధానాన్ని అవలంబించింది, ఇది మునుపటి విధానానికి పైకి భిన్నంగా ఉన్నప్పటికీ, సారంలో అలాగే ఉంది. అంటరానితనం పాపమని గాంధీ ప్రకటించాడు.

అస్పృశ్యతను తొలగించడం అనేది సవర్ణ హిందువులు హిందూ మతానికి, తమకు తాముగా చేసుకునే ప్రాయశ్చిత్తం. అవసరమైన శుద్ధి 'అస్పృశ్యుల'ది కాదు, ఉన్నత కులాలు అని పిలవబడే వారిది. అంటరానివారికి ప్రత్యేకమైన దుర్గుణం లేదు, మురికి, అపరిశుభ్రత కూడా లేదు. మన అహంకారమే, ఉన్నత హిందువులమైన మనల్ని, మన స్వంత లోపాలను చూడకుండా చేస్తుంది. మనం అణచివేసి అణచివేతకు గురిచేసిన మన అణగారిన సోదరులను గొప్పవారిగా చేస్తోంది. అణచివేయబడిన వర్గాలను తిరస్కరించడం కంటే నన్ను ముక్కలు ముక్కలుగా చీల్చి సంతృప్తి చెందుతాను. హిందువులు తమ గొప్ప మతాన్ని అంటరానితనం అనే కళంకాన్ని నికొనసాగించడం ద్వారా వికృతీకరించడానికి అనుమతిస్తే వారు ఎప్పటికీ స్వేచ్ఛకు అర్హులు కాదు, దానిని పొందలేరు. నేను హిందూ మతాన్ని ప్రాణం కంటే ప్రీయమైనదిగా ప్రేమిస్తున్నాను కాబట్టి, ఆ కళంకం నాకు భరించలేని

భారంగా మారింది. మన జాతిలో ఐదవ వంతు మందికి సమాన హోదాలో సహవాసం చేసే హక్కును నిరాకరించడం ద్వారా దేవుడిని తిరస్కరించకూడదు. [6]

ఈ ఉద్వేగభరితమైన నిరసన ఏమీ చెప్పకుండా మిగిలిపోలేదు. కానీ భూస్వాములను, హిందూ మతాన్ని చెక్కుచెదరకుండా ఉంచాలనే అంతే ఉద్వేగభరితమైన కోరిక, నిరసనను ఒక అధికారిక ప్రకటనగా మాత్రమే మారుస్తుంది. కానీ అదేవిధంగా భూ సంబంధాల ప్రాథమిక రద్దు గురించి ఆలోచించలేని జాతీయ బూర్జువా వర్గం జాతీయ ఐక్యత కోసం పోరాటంలో సామాజిక సంస్కరణలను తమ సంకేతపదంగా స్వీకరించింది. విద్య, సామాజిక కలయిక, కులాంతర విందులు, బహిరంగ సమావేశాలలో 'మనం మొదటి నుండి చివరి వరకు భారతీయులం' అనే ప్రకటన చేయడానికి మించి, బూర్జువా నాయకుల వర్గ కూటమి జాతీయ ఉద్యమాన్ని ముందుకు సాగడానికి అనుమతించలేదు. కులతత్వానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం ప్రారంభించకుండా బూర్జువా వర్గం ప్రయోజనాలు పనిచేశాయని ఇక్కడ చూస్తాం. దాదాపు నాయకులందరూ ఉన్నత కులాల నుండి వచ్చినందున రాజీపడే దృక్పథం బలపడింది. ఈ స్పష్టమైన ప్రగతినిరోధక వర్గ విధాన పరిమితులు ఉన్నప్పటికీ, కాంగ్రెస్ ప్రజలను ఆకర్షించడంలో, బ్రిటిష్ వారిని వెనక్కి నెట్టడంలో ఎలా విజయం సాధించింది? విభిన్న దిగువ కులాలకు చెందిన రైతుల విస్తారమైన సంఖ్యలో కాంగ్రెస్లో చేరారు? జాతీయవాదం, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేకత పట్ల ఆకర్షణ రైతులను కాంగ్రెస్ వైపు ఆకర్షించింది, తమ దుఃఖానికి, బాధలకు మూలాన్ని విదేశీ పాలనలో గుర్తించడంలో ఎటువంటి ఇబ్బందిని వారు అనుభవించలేదు. ఇది - సామ్రాజ్యవాద దోపిడీ ద్వారా ఏర్పడిన ఐక్యత ఈ కొత్త వర్గ వాస్తవికత, దీనిని కాంగ్రెస్ పూర్తిగా ఉపయోగించుకుంది, దానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడిన వారు అనివార్యంగా ఓడించబడ్డారు. పాత భూస్వామ్య సంబంధాలపై ఆధునిక సామ్రాజ్యవాద దోపిడీని అంటుకట్టడం వలన క్రమానుగత కుల నిర్మాణం మధ్యలో జాతీయ ఐక్యత భావన ఆవిర్భవించింది.

సామ్రాజ్యవాదులు

కాంగ్రెస్ నాయకులు విభిన్న కులాలను, వర్గాలను జాతీయ భావనలో ఏకం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు మౌనంగా ఉండటం లేదు. ముస్లింలకు, వెనుకబడిన తరగతులకు, అంటరానివారికి ప్రత్యేక నియోజక వర్గాలను, ప్రభుత్వ సేవలలో ఉద్యోగాల రిజర్వేషన్లు, విద్యా సౌకర్యాలను అందించడం ద్వారా బ్రిటిష్ వారు జాతీయ బూర్జువా ప్రణాళికను ఎదుర్కొన్నారు. వెనుకబడిన వర్గాలలో పురోగతిపై ఆశలు పెంచడం, వారిని ఉమ్మడి పోరాటం నుండి దూరం చేయడం, ప్రజా ప్రతిఘటనను విభజించడం, ప్రత్యేక కుల, మత స్పృహను శాశ్వతం చేయడం వారి లక్ష్యం.

ప్రబలంగా ఉన్న కుల అసమానత, సవర్ణ హిందువుల చేతుల్లో అంటరానివారిపై జరుగుతున్న దారుణమైన అణచివేత, హిందూ-ముస్లింల మధ్య ఉన్న మతపరమైన అడ్డంకులు బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదులు ఈ ఆట ఆడటానికి వీలు కల్పించాయి.

కానీ సామ్రాజ్యవాదులు ఈ ఆటను ఎల్లకాలం ఆడలేకపోయారు. ఉనికిలో ఉన్న భూ సంబంధాలకు వారు స్వయంగా గట్టిగా మద్దతు ఇచ్చారు, అందువల్ల అంటరానివారు లేదా ఇతర అణగారిన కులాల వస్తుగత స్థితిలో నిజమైన మార్పు తీసుకురాలేకపోయారు. అంటేద్యూర్ స్వయంగా ఇలా హెచ్చరించాల్సి వచ్చింది:

బ్రిటిష్ వారు దురదృష్టకర పరిస్థితులను సమర్థించడానికి ఎంచుకున్నది వాటిని తొలగించే ఉద్దేశ్యంలో కాదు, కానీ అలా వ్యవహరించడం భారతదేశ రాజకీయ పురోగతిని మందగించడానికి ఒక సాకుగా ఉపయోగపడుతుందని మాత్రమే. మీ విషయానికొస్తే, చైనీస్ దర్జీకి పాత కోటును నమూనాగా ఇచ్చినప్పుడు, గర్వంగా చినుకులు, అటుకులు, అన్నియధాతధంగా ఉన్న ఖచ్చితమైన ప్రతిరూపం, తయారు చేసినట్లుగా బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఈ ఏర్పాటును తాను కనుగొన్నట్లుగా అంగీకరించింది, వాటిని నమ్మకంగా సంగ్రహించింది... రాజకీయ అధికారం మీ చేతుల్లోకి రాకపోతే మీ మనోవేదనలను మీరూ, మరెవరూ కూడా తొలగించలేరు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం అలాగే ఉన్నంత వరకు ఈ రాజకీయ అధికారంలో మీకు ఏ వాటా రాదు. స్వరాజ్య రాజ్యాంగం ద్వారా మాత్రమే మీరు మీ చేతుల్లోకి, ఏదైనా రాజకీయ అధికారాన్ని పొందగలరు, అది లేకుండా మీరు మీ ప్రజలకు విముక్తి తీసుకురాలేరు. [7]

మూడు శక్తివంతమైన వర్గాల అనగా సామ్రాజ్యవాదుల, భూస్వాముల, పెట్టుబడిదారుల నాయకత్వం భూస్వాములను, పెట్టుబడిదారీ పూర్వ భూ సంబంధాలను రక్షించడం ద్వారా కుల వ్యవస్థ రక్షకులుగా వ్యవహరించారు.

స్వాతంత్ర్యానంతర రాజి

స్వాతంత్ర్యం తర్వాత కూడా కథ కొనసాగుతోంది. భ్రాంతికరమైన ఆశలను రేకెత్తించడానికి, అంటరానివారికి, ఇతరులకు కొన్ని రాయితీలు ఇవ్వడానికి పరిపాలనా యంత్రాంగాన్ని ఉపయోగించడం ఇప్పుడు కొత్త పాలక వర్గాలు కూడా కొనసాగిస్తున్నాయి. కులంలో సంబంధం లేకుండా చట్టం ముందు అందరూ సమానమని రాజ్యాంగం ప్రకటించింది; పార్లమెంటు అంటరానితనాన్ని శిక్షార్థమైన నేరంగా ప్రకటించింది కానీ భూ సంబంధాల ప్రాథమిక నిర్మాణం, దాని పునర్నిర్మాణం అంటరానితనం మరియు కుల వ్యవస్థకు దెబ్బ తగిలేలా ఉండేది, కానీ దానిని మార్చలేదు. మార్చబడలేదు. కాబట్టి కొత్త పాలకులు బ్రిటిష్ వారు ఆశ్రయించిన - ఉద్యోగాల రిజర్వేషన్, కళాశాలల్లో సీట్ల రిజర్వేషన్, ప్రభుత్వ సేవలలో ఉన్నత పదవులలో రిజర్వేషన్ మొదలైన అదే ఉపాయాలను ఆశ్రయిస్తున్నారు. బూర్జువా భూస్వామ్య ప్రభుత్వాల భూ సంస్కరణల చట్టాలు పాత సంబంధాలను వారి తక్షణ అవసరాలకు అనుగుణంగా సర్దుబాటు చేయడానికి మాత్రమే ఉద్దేశించబడ్డాయి. చట్టబద్ధమైన భూస్వామ్యాన్ని రద్దు చేశారు కానీ ప్రాథమిక నిర్మాణం, అసమానత అలాగే ఉన్నాయి. ఆమోదించిన చట్టాలు కూడా అమలు కాలేదు, మిగులు భూమి చట్టం భారీ ప్రహసనంగా ముగిసింది, కాంగ్రెస్ చట్టాలు చేసిన తర్వాత భూమి కేంద్రీకరణ

పెరిగింది. మరోసారి పరిపాలన, వర్గ పాలన, తన పూర్తి బలంతో కులాలను, అంటరానితనాన్ని ఉనికిలో ఉంచే ఆర్థిక నిర్మాణానికి మద్దతు ఇస్తోంది. రాజ్యంపైన ఆధిపత్యం వహిస్తున్న బూర్జువా భూస్వామ్య కూటమి దాని ఆడంబరమైన వాదనలు ఏమైనప్పటికీ, మరేమీ చేయలేకపోతుంది. విస్తృతంగా ప్రచారం చేయబడిన 20-సూత్రాల కార్యక్రమం యొక్క దయనీయ ఫలితాలు మళ్ళీ అదే సత్యాన్ని రుజువు చేస్తున్నాయి. ఈ పరిస్థితిలో, సామాన్యులు కూడా దురాచారాల బాధితులుగా మారడం, శ్రమజీవులు కుల ప్రాతిపదికన విభజించబడటం, రోజువారీగా సృష్టించబడుతున్న వారి ఉమ్మడి బంధాన్ని మరచిపోవడం అనివార్యం ఔతోంది. దీని అర్థం భూ వ్యవస్థను నిలుపుకోవడం ద్వారా శ్రామికుల కొత్త శ్రామికవర్గం ఏర్పడటం ఆలస్యం అవుతోంది, అందువల్ల మునుపటి క్రమానుగత భావజాలం యొక్క పట్టు కొనసాగుతోంది.

స్వాతంత్ర్యం తర్వాత ఆధిపత్య వర్గ ప్రయోజనాలు కుల అసమానత, అంటరానితనం, మతపరమైన దృక్పథాన్ని నిలుపుకోవడానికి పనిచేశాయి.

కుల వ్యతిరేక ప్రవాహం

కాంగ్రెస్ రాకముందే కొన్ని చోట్ల కుల వ్యవస్థ అసమానతలపై ప్రత్యక్ష దాడి చేసిన మరో ఉద్యమానికి ఏమైంది? క్రూరమైన కుల వ్యవస్థను ధైర్యంగా ఖండించిన ఈ నిరసన ఉద్యమాలన్నీ ఎందుకు ఇంత దారుణమైన ఫలితాలను ఇచ్చాయి? ఒకప్పుడు దేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలను ముంచెత్తినట్లు కనిపించిన బ్రాహ్మణేతర ఉద్యమం కుల వ్యవస్థను నిర్మూలించడంలో ఎక్కడా విజయం సాధించలేదు. అంబేద్కర్ వంటి మహోన్నత నాయకుడు నాయకత్వం వహించినప్పటికీ, అంటరానివారి గొప్ప పోరాటాలు అంటరానితనాన్ని నిర్మూలించడంలో ఆశించిన ఫలితాన్ని ఇవ్వలేకపోయాయి.

అంటరానివారిపై దారుణాలు కొనసాగుతున్నాయి. ఈ పోరాటాలు లేదా బౌద్ధమతంలోకి మారే దగ్గరి లోవలు ఈ సమస్యను పరిష్కరించలేదు. సీట్ల రిజర్వేషన్ మొదలైన విషయాలలో తమను వెడవ్యాల్ట్ కులాలుగా పరిగణించాలని నవ బౌద్ధుల నాయకులు మళ్ళీ డిమాండ్ చేయాల్సి రావడం గొప్పచేదు అనుభవం.

హిందూ సమాజంలోని నిమ్న వర్గాలు లేదా కులాలు అని పిలవబడేవి వాస్తవానికి మెజారిటీ; అయితే కుల అసమానత కళంకాన్ని లోలగించడంలో, కొంతమంది బ్రాహ్మణుల లేదా ఉన్నత కులాల కుట్రను ఓడించడంలో మెజారిటీ ఎందుకు విజయం సాధించలేదు? వాస్తవికత ఏమిటంటే, కుల విభజన విషయం దాని బాధితులను అనగా సామాన్య ప్రజానీకాయాన్ని, దిగువ శ్రేణిలోని వారిని తీవ్రంగా ప్రభావితం చేసింది, వారు అనేక కులాలు, ఉప కులాలుగా విభజించబడ్డారు. ప్రతి ఒక్కటి తనకు జరిగిన అన్యాయాన్ని గుర్తిస్తుంది కానీ దాని స్వంత ఉన్నత స్థితి ద్వారా ఇతరులకు జరిగిన అన్యాయాన్ని పరిష్కరించడానికి సిద్ధంగా లేదు. మహారాష్ట్రలో బ్రాహ్మణేతర ఉద్యమం అన్ని నిమ్న వర్గాలు, కులాలను కలిగి ఉండాలి ఉన్నప్పటికీ, వాస్తవానికి అంటరానివారు ఒంటరిగా వదిలేయబడ్డారని మనం చూస్తాము. ఒక సమయంలో బ్రాహ్మణుల కంటే ఎక్కువగా మరాఠాలు అంటరానివారిని అణచివేసేవారని అంబేద్కర్ చెప్పాల్సి వచ్చింది.

నిజానికి కాంగ్రెస్ జాతీయ బూర్జువా నాయకత్వం ప్రజల్లో బాగా ప్రాచుర్యం పొందింది కావున కులం, పునరుజ్జీవన విజ్ఞప్తి విషయంలో రాజపడి విధానంలో తప్పించుకోగలిగింది. మునుపటి రోజుల్లోని కుల వ్యతిరేక నాయకులు ఈ విషయంలో కాంగ్రెస్ నాయకుల నుండి పూర్తిగా భిన్నంగా ఉన్నారు. సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక

జాతీయ స్పృహ పెరగడంలో పాటు, కుల వ్యవస్థ, అంటరానితనంపైన దాడి చేసే ప్రజాస్వామ్య ప్రవాహం పెరగడం అనివార్యం. పెట్టుబడిదారీ పూర్వ సంబంధాల సముద్రం మధ్యలో ఒక కొత్త దేశం ఏర్పరచే . ఒకే ప్రక్రియలో ఈ రెండూ భాగాలు.

కుల వ్యవస్థ, కుల చైతన్యంల అసమానతలపై దాడి చేస్తూ, కుల వ్యతిరేక పోరాట బ్రాహ్మణేతర నాయకులు పూర్వ భూస్వామ్య యుగం భావజాలంపైనా, ఉపరితల నిర్మాణంపైనా దాడి చేస్తున్నారు. సమాజం మారాలంటే, భావజాలంపైనా, చైతన్యంపైనా దాడి చేయాలి, ఉపరితల నిర్మాణాన్ని బహిర్గతం చేయాలి, బలహీనపరచాలి. ఆర్థిక పరిస్థితి క్రమంగా మారాలి, కొత్త ఆర్థిక వాస్తవాలు, కొత్త వర్గాలు ఉద్భవించాలి, అప్పుడు కుల వ్యవస్థ, కుల స్పృహ స్వయంచాలకంగా తొలగిపోతాయి అనేది ఎవరోఒకరి వాదన కాదు.

ఒక ప్రగతినిరోధక భావజాలంపైన పోరాడకపోతే, అది ప్రజాస్వామ్య, సామాజిక పురోగతికి, ఆర్థిక వాస్తవికతను మార్చే మార్గంలో అడ్డంకిగా మారుతుంది. ఇది మార్పుకు నిరోధకంగా పనిచేస్తుంది. భారతదేశంలో కుల ఆధిపత్యం, కుల స్పృహ ఒక నిరోధకంగా పనిచేస్తూ ప్రజల విప్లవాత్మక ఐక్యతను నిరోధించాయి. అందువల్ల మునుపటి కుల వ్యతిరేక నాయకులు కుల వ్యవస్థపై దాడిని ప్రారంభించడంలో అడ్డుతమైన పని చేశారు. ఎందుకంటే ఇది ఎంతో విలువైనది. ఎందుకంటే ఉన్నత కులాల నుండి వచ్చిన వారి జాతీయవాద సమకాలీనులు మరొక వర్గానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు. బూర్జువా మేధావులు ఇంకా ఉన్నత కుల స్పృహ నుండి తమను తాము విముక్తి చేసుకోలేదు, వారిలో కొందరు, తిలక్ లాగా, వ్యవస్థ యొక్క బలమైన రక్షకులు. తిలక్, (వివాహ) సమ్మతి బిల్లును వ్యతిరేకించడమే కాకుండా తప్పనిసరి ప్రాథమిక విద్య కోసం ప్రతిపాదిత బిల్లును కూడా వ్యతిరేకించారని గుర్తుంచుకోవాలి. వ్యవస్థకు వీరి ఈ రక్షణ, తరువాత కుల వ్యవస్థలో రాజీపడటానికి ఆధారం మేధావి వర్గం రాజీపడి భూస్వామ్య సంబంధాలతో పోత్తు పెట్టుకోవడమని ఇప్పటికే ఎత్తి చూపబడింది. ఈ సందర్భంలో మహారాష్ట్రలో కుల వ్యతిరేక ఉద్యమ పరిమితులు, ఫలితాలను అర్థం చేసుకోవడానికి దాని పరిణామాన్ని క్లుప్తంగా పరిశీలించడం తప్పు కాదు.

జ్యోతిబా ఫూలే ఉద్యమం

మహారాష్ట్రలో కుల వ్యతిరేక ఉద్యమ మూలం జ్యోతిబా ఫూలే అనే గొప్ప లౌకిక ప్రజాస్వామ్యవాదిలో ముడిపడి ఉంది. పేద, పీడిత కులాల స్నేహితుడు, వారి ప్రయోజనాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడంలో అణగారిన వర్గాల పట్ల తన విధేయతలో ఎప్పుడూ వెనుకబడలేదు. వితంతు పునర్వివాహం, విద్య, మద్యం దుకాణాలఎత్తివేత, కుల దోపిడి, అధికార అణచివేత లేదా వడ్డీ, భూమి పరాయికరణ, భారతదేశ ఆర్థిక దోపిడి, కొత్త మార్కెట్ నిర్మాణం లేదా ప్రజల ఖర్చుతో వైస్రాయ్ను పలకరించడానికి అలంకరణలు లేదా రాజ సందర్శకుడికి విందు వంటివి అయినా, ఆయన ప్రజల ప్రయోజనాలను ఎటువంటి సందేహాలు, భయాలు లేకుండా కాపాడాడు. అంటరానివారి పట్ల అతని మక్కువ కని విని ఎరుగినది, అతని న్యాయ భావన ప్రతి అణచివేతకు గురైన కులాన్ని కూడా కలిగి ఉంది, అతనికి ఎటువంటి కుల పక్షపాతం అస్సలు లేదు. అతను ముస్లింలను, క్రైస్తవులను సమానంగా చూడాలని కూడా డిమాండ్ చేశాడు. ఈ ఉద్యమాన్ని అనగా బ్రాహ్మణ ఆధిపత్యం, ఆధిపత్యం

వహించే హిందూ సామాజిక వ్యవస్థ కపటత్వానికి, అసత్యానికి, అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా జరిపిన ఉద్యమాన్ని మొదట సత్యశోధక ఉద్యమం అని మాత్రమే పిలిచినా ఆశ్చర్యం లేదు.

హిందూ సోపానక్రమంలో బ్రాహ్మణులు అత్యున్నత కులం కావున, కుల ఆధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా సమానత్వం కోసం జరిగిన ఉద్యమం ఆ సమయంలో బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక ప్రభావాన్ని కలిగి ఉండేది. ఈ పరిస్థితికి మరికొన్ని అంశాలు తోడయ్యాయి. 2వ బాజీరావు పాలనలో పీష్వా పాలన యొక్క పీడకలని జ్యోతిబా తరం మరచిపోలేకపోయింది. జ్యోతిబా జీవిత చరిత్ర రచయిత కీర్, బాజీరావు II పాలనలో పరిస్థితుల గురించి లోకాహితీవాదిని ఈ క్రింది విధంగా ఉటంకించాడు: “కరువు లేదా కాటక సమయంలో కూడా రైతులు అతనికి చెల్లించవలసిన మొత్తాన్ని చెల్లించడంలో విఫలమైతే, కళాయి నుండి మరిగే నూనెను అతను వారి పిల్లలపై పోశాడు; వారి వంగి ఉన్న వీపులపై కొరడా దెబ్బలు కొట్టాడు, వారి తలలు ఊపిరాడకుండా పొగలో వంచి ఉంచేవాడు. వారి ముక్కు, చెవుల లోకి కారం దట్టించేవాడు”. బ్రిటిష్ వారు బాజీరావును పదవీచ్యుతుని చేసినప్పుడు, మహిళలు సంతోషించి “ఇప్పుడు బాజీరావు పాలన లేదని మేము సంతోషంగా ఉన్నాము. ఆ దుష్టుడు తనకు తగిన శాస్తి పొందాడు” అని చెప్పారని లోకాహితీవాదిని మళ్ళీ ఉటంకించబడింది.

రెండవ అంశం ఏమిటంటే, రాజకీయ అధికారం కోల్పోయినప్పటికీ, బ్రాహ్మణులు హిందూ సమాజంపై ఆధిపత్యం చెలాయించడం కొనసాగించారు, బ్రాహ్మణేతరులను తక్కువ స్థాయి వ్యక్తులుగా చూశారు. [15]

చివరగా, బ్రిటిష్ వారి పాలనలో కొత్త మేధావి వర్గం ఎక్కువగా అభివృద్ధి చెందిన బ్రాహ్మణ సమాజం నుండి వచ్చింది, వారు అధికారులు, ప్రొఫెసర్లు, దిగువ స్థాయి అధికారులు, రచయితలు, సంపాదకులుగా వ్యూహాత్మక పదవులను ఆక్రమించారు, పాత పీడకల తిరిగి వస్తుందనే భయాన్ని సృష్టించారు.

జ్యోతిబా తన నీతిమంతమైన ఆగ్రహాన్ని బ్రాహ్మణులపై అనివార్యంగా ప్రయోగించినప్పటికీ, అతని దృష్టి సంకుచితమైన వర్గవాదం కాదు, స్థిరమైన ప్రజాస్వామ్య దృక్పథం కలిగి ఉంది. అందుకనే అతను బ్రాహ్మణవాదానికి అత్యంత రాజీలేని వ్యతిరేకి. హిందూ సోపానక్రమంలో ఏ ప్రత్యేక సమాజానికి స్థానం అతను కోరుకోలేదు కావున అతనికి, అతని ప్రత్యర్థులకి మధ్య ఎటువంటి రాజీ ఉండదు, జ్యోతిబా కొత్త మేధావి వర్గంలో భాగం. మేధావి వర్గం, ప్రజాస్వామ్య ధోరణులు ఉన్నత కులాలలో మాత్రమే తలెత్తలేదు. దిగువ కులాలలో కూడా పుంజుకున్నాయి. జ్యోతిబా (ఫ్లెబియన్) సామాన్యుల వాద ప్రవాహాన్ని సూచిస్తుంది, హిందూ సమాజంలోని దిగువ శ్రేణికి చెందిన రైతాంగం నుండి నేరుగా వచ్చింది కావున ఇది సామాన్యుల వాదం. అతని రాజకీయ అవగాహన మేధావి వర్గంలోని ఇతర వర్గాల అవగాహన మాదిరిగానే ఉంది.

హిందూ సామాజిక నిర్మాణంపై ఆయన చేసిన రాజీలేని యుద్ధం లోనే ఆయన ఇతర వర్గాలకు తీవ్రంగా భిన్నంగా ఉన్నాడు. అంటరానివారికోసం ఆయన చేసిన పోరాటం, ఆర్యన్ సిద్ధాంతమైన కులాల మూలానికి వ్యతిరేకంగా బ్రాహ్మణ ఆధిపత్యంపై ఆయన చేసిన క్రూరమైన దాడి, ముస్లింలకు, పూర్తి సమానత్వాన్ని కోరుతూ ఆయన చేసిన డిమాండ్, అట్టడుగు వర్గాలకు విద్యను అందించాలని ఆయన డిమాండ్, పురుషులకు, స్త్రీలకు మధ్య సమానత్వాన్ని కోరడంతో ఆయన పాత క్రమానుగత వ్యవస్థపై యుద్ధ ప్రకటనను రూపొందించాడు. లక్నో హిందూ-ముస్లిం ఒప్పందం లేదా గాంధేయ జాతీయ ఐక్యతా కార్యక్రమం కంటే సమానత్వం కోసం, ఐక్యత కోసం ఇది చాలా తీవ్రమైన/ విప్లవాత్మక కార్యక్రమం. ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించిన వ్యక్తి దానిని గ్రహించకపోయినా, భారతదేశంలో భూస్వామ్య భూ సంబంధాలను, వలస పాలనను విప్లవాత్మకంగా రద్దు చేయడం ద్వారా మాత్రమే దీనిని సాధించవచ్చు. ఈ కార్యక్రమాన్ని సాకారం చేసుకోవడానికి విద్య, చైతన్య వ్యాప్తి, కుల వ్యతిరేక చైతన్యం, బ్రాహ్మణ ఆధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం, బ్రిటిష్ పాలనలో ఉన్నత కులాల ఏకస్వామ్యానికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం ప్రధాన సాధనాలుగా ఆయన భావించాడు. గ్రామాల్లోని ఆధిపత్య కులాలలో బ్రాహ్మణేతరులు కూడా ఉన్నకారణంగా భూమిపై ఆ కులాల, వర్గాల గుత్తాధిపత్యంపై దాడి చేయడం ద్వారా మాత్రమే మరింత పురోగతి సాధ్యమవుతుంది కాబట్టి, తరువాతి రోజులలో బ్రాహ్మణేతర నాయకులు ఈ కార్యక్రమం పట్ల తమ ఉత్సాహాన్ని కోల్పోవడం యాదృచ్ఛికం కాదు.

హిందూ సమాజానికి ప్రజాస్వామ్య విలువలను స్థిరంగా అన్వయించడం సైద్ధాంతికంగా జ్యోతిబా కార్యక్రమం. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, భూస్వామ్య భూ సంబంధాల ఆధారంగా ఉన్న పురాతన, భూస్వామ్య ఉపరితలంపై ఇది రాజీలేని దాడి. ఇక్కడ అగ్రవర్ణ మేధావి వర్గానికి, జ్యోతిబాకి మధ్య పెద్ద వ్యత్యాసం ఉంది, మొదటిది అనగా అగ్రవర్ణ మేధావి వర్గం బ్రిటిష్ వారిపై దాడి చేస్తూ స్వదేశీ ప్రగతినిరోధక వర్గంతో, దాని భూస్వామ్య పునాది, ఉపరితలాలతో జతకట్టింది; తరువాతిది అనగా జ్యోతిబా వర్గం ఉపరితలానికి వ్యతిరేకంగా రాజీలేని వైఖరిని తీసుకుంది, దానిని కూల్చివేయాలని డిమాండ్ చేసింది. కొంతమేరకు సానుకూలమైన పరిస్థితులు ఉన్నప్పుడు, ప్రాథమిక వ్యవసాయ సంబంధాలను సవాలు చేయడానికి ఇది దారితీసింది.

కుల వ్యతిరేక ఉద్యమంలో అవకాశవాదం

జ్యోతిబా మరణంలో ఉద్యమం తన సమగ్ర స్వభావాన్ని కోల్పోయింది. ప్రస్తుతం కొల్టాపూర్ మహారాజు, ఒక భూస్వామ్య యువరాజు దీనికి నాయకత్వం వహిస్తున్నాడనే వాస్తవం దీనికి నిదర్శనం. తనను క్షత్రియుడిగా పరిగణించాలనే ఆయన డిమాండ్ ఉద్యమంలో కొత్త రాజీ దశకు నాంది పలికింది. జ్యోతిబా 1896లో మరణించాడు; ఆయన మరణించిన పది సంవత్సరాలలోపు కొత్త నాయకుడు మరాఠాల కోసం వేదోక్త హక్కుల కోసం (క్షత్రియునిగా గుర్తించబడాలి) పోరాడటం ప్రారంభించాడు, మరో రెండు దశాబ్దాలలో ఉద్యమం పూర్తి స్థాయికి చేరుకుంది - బ్రాహ్మణుల స్థానంలో క్షత్రియులు మాత్రమే వచ్చారు. హిందూ సోపానక్రమంలో, తరువాత బ్రిటిష్ పాలనలో అధికారం, ప్రోత్సాహం కోసం పోరాటంలో తన సొంత సమాజానికి, ముఖ్యంగా మరాఠా సమాజానికి అనుకూలమైన స్థానాన్ని పొందేందుకు ఒక కొత్త అవకాశవాదం ఇప్పుడు ఉద్యమాన్ని ముంచెత్తింది. [8]

ఈ దృక్పథ మార్పుతో బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక ప్రసంగం కేవలం బ్రాహ్మణ వ్యతిరేకతగా మారింది బ్రాహ్మణవాద వ్యతిరేకతను సూచించలేదు. దిగువ శ్రేణి నుండి పెరుగుతున్న కొత్త మేధావి వర్గం కోసం కొత్త సమాజంలో స్థానాలను పొందే ప్రయత్నాన్ని ఇది సూచిస్తుంది. దీని ఫలితంగా బ్రాహ్మణ వ్యతిరేక పోరాటం కోసం, బ్రిటిష్ వారిపై ఆధారపడటానికి దారితీసింది. వాస్తవానికి 1920ల నాటి సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక ప్రతిఘటన మొదటి తరంగాన్ని బ్రాహ్మణేతర నాయకత్వం ఎదుర్కోవడానికి ఇది దారితీసింది. ఫలితంగా, జలియన్ వాలా బాగ్ మారణహోమంపై నగరాలలో, గ్రామాలలో భారీ సంఖ్యలో ప్రజలు ఆగ్రహంతో ఉడికిపోతున్నప్పుడు, బొంబాయి కార్మిక వర్గం వేల్స్ యువరాజు సందర్శనకు వ్యతిరేకంగా కోపంతో ప్రదర్శనలు నిర్వహిస్తున్నప్పుడు, కొల్టాపూర్ మహారాజు బ్రిటిష్ యువరాజును పలకరించడానికి పూనాకు పెద్ద సంఖ్యలో రైతులను రప్పించడంలో విజయం సాధించాడు, శివాజీ స్మారక చిహ్నానికి పునాది రాయి వేసే గౌరవం(వేల్స్ యువరాజుకు) ఆయనకు లభించింది.

కానీ, స్పష్టంగా, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటం నుండి ఈ విడిపోవడం ఎక్కువ కాలం కొనసాగలేదు. ఈ క్షీణతను అధిగమించడానికి ఉద్యమంలో తగినంత శక్తి ఉంది, ముఖ్యంగా అదిరైతాంగంతో ముడిపడి ఉంది; 1920 తర్వాత భారతదేశంలోని రైతాంగం మునుపటి సంవత్సరాల కంటే భిన్నంగా ఉంది. 1930 నాటికి, కాంగ్రెస్ కొత్త ఉద్యమం రైతులను చేరుకోవడం ప్రారంభించినప్పుడు, బ్రాహ్మణేతర ఉద్యమంలోని విప్లవాత్మక, పోరాట శక్తులు జాతీయ ఉద్యమం నుండి విడిపోవడాన్ని అధిగమించి, దానిలో చేరాయి, ఆ ఉద్యమం కాంగ్రెస్లో విలీనం అయ్యింది. కానీ ఇది బ్రిటిష్ వారి కోసం వేచి ఉండటం లేదా కాంగ్రెస్ నేతృత్వంలోని జాతీయ ఉద్యమానికి వ్యతిరేకంగా ఉండటం కంటే చాలా మెరుగైనది అయినప్పటికీ, జ్యోతిబా తీసుకురావడానికి ప్రయత్నించిన సర్వవ్యాప్త తిరుగుబాటుకు ఇది ఖచ్చితంగా తగిన కొనసాగింపు కాదు.

హిందూ క్రమానుగత వ్యవస్థను పూర్తిగా నిర్మూలించాలనే ఆయన కార్యక్రమాన్ని భూస్వామ్య, అర్థ భూస్వామ్య సంబంధాలను నాశనం చేయడానికి, ప్రజాస్వామ్య వాద ప్రజల చేతుల్లో రాజకీయ అధికారం కోసం, సంక్షిప్తంగా చెప్పాలంటే, ప్రజాస్వామ్య విప్లవాన్ని పూర్తి చేయడానికి ఒక కార్యక్రమంతో కలపడం ద్వారా మాత్రమే అమలు చేయవచ్చు. రెండూ ఒకే వర్గానికి చెందినవి కావున రాజీపడే కాంగ్రెస్ నాయకత్వం లేదా బ్రాహ్మణేతర ఉద్యమంల కొత్త దేశభక్తి నాయకత్వం దీనికి సమర్థులు కాదు. ఫలితంగా అన్ని రంగాలలో తిరోగమనం జరిగింది, బూర్జువా నాయకులు తమ వెనుక ప్రజలను సమీకరించడానికి ఇది సహాయపడింది. మార్గదర్శకుడు లేవనెత్తిన స్వతంత్ర విప్లవాత్మక సమీకరణ ఆశ అదృశ్యమైంది. విప్లవాత్మక దాడికి రైతులను స్వతంత్రంగా సమీకరించగలిగే ఉద్యమం బూర్జువా నాయకత్వంలోకి వచ్చింది.

మళ్ళీ భూస్వామ్య ప్రయోజనాలు

బ్రాహ్మణేతర ఉద్యమం కాంగ్రెస్‌లో విలీనం కావడానికి గల కారణాలు ఏమిటి? రెండు కారణాలు ఉన్నాయి. ఒకటి, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక జాతీయ కోరిక రైతాంగంలో అనుసంధానించబడిన నాయకత్వాన్ని తాకింది. రైతాంగం దానిలో పాల్గొనడంలో జాతీయ పోరాటం నుండి దాని మునుపటి ఒంటరితనాన్ని వదులుకోవలసి వచ్చింది. రెండవది, రైతాంగ దోపిడికి, కుల అసమానతలకు మూలమైన ప్రాథమిక పెట్టుబడిదారీ పూర్వ భూ సంబంధాలపై దాడి చేయడానికి ధైర్యం చేసి ఉంటేనే ఉద్యమం స్వతంత్ర మార్గంలో అడుగుపెట్టేది. కాంగ్రెస్ మేధావి వర్గం వలె బ్రాహ్మణేతర మేధావి వర్గం కూడా దానిని చేయడానికి సిద్ధంగా లేదు. ఇక్కడ, కుల భేదం అదృశ్యమవుతుంది. రాజపడి బూర్జువా మేధావి వర్గంగా వ్యవహరించడానికి ఖచ్చితమైన బలాన్ని, పాశ్చాత్య విద్య, పెట్టుబడిదారీ పరిస్థితులలో ఉత్పత్తి అయిన బ్రాహ్మణేతర మేధావి వర్గంలో పెంచబడిన మేధావి వర్గం ఇస్తుంది, మార్గదర్శకుల రాజలేని సూత్రాలను వదులుకుంటుంది, తరువాత కాంగ్రెస్‌లో విలీనం అవుతుంది, దాని మంత్రిత్వ శాఖలకు నాయకత్వం వహిస్తుంది, ప్రజలను అణచివేస్తుంది, కులాలను ఉనికిలో ఉంచుతుంది. ఎవరి కుల వ్యతిరేక వాదనలు ఏవైనా కావచ్చు, కానీ బూర్జువా వర్గ దృక్పథం భూమి ప్రయోజనాలతో రాజపడి ఏదైనా తీవ్రమైన సంస్కరణలను లేదా లోలగింపులను మరోసారి మనం చూస్తున్నట్లుగా వీటి చేస్తుంది. స్వాతంత్ర్యానంతర అనుభవం ప్రకారం, ఎక్కువగా బ్రాహ్మణేతర మేధావులు, అంటరాని కులాల నాయకులు ఉన్న మంత్రిత్వ శాఖలు మునుపటి కాంగ్రెస్ సంప్రదాయాలను కొనసాగించాయి, కుల వ్యవస్థను నిర్మూలించే మార్గంలో ఏమీ చేయలేదు. ముఖ్యంగా అంటరానివారిపై అణచివేత మహారాష్ట్రలోనూ, ఇతర ప్రాంతాలలోనూ ఏమీ తక్కువగా లేదు.

కుల వ్యతిరేక ఉద్యమం వ్యవసాయ విప్లవం నుండి విడిపోయినప్పుడు, సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక ఉద్యమం నుండి విడిపోయినప్పుడు, దానికి ఏమి జరుగుతుందో గొప్ప కుల వ్యతిరేక యోధుడు పెరియార్ ఇ.వి. రామస్వామి జీవితం నుండి చూడవచ్చు.

రామస్వామి మొదట కాంగ్రెస్‌తో సంబంధం కలిగి స్వాతంత్ర్యం కోసం ప్రచారం చేశాడు. కానీ నాయకత్వం యొక్క కుల పక్షపాతాల కారణంగా అతను కాంగ్రెస్‌పై ద్వేషంతో మారిపోయాడు. సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటంతో తన సంబంధాన్ని కోల్పోయిన తరువాత, అతను దాని నుండి చాలా దూరం వెళ్ళిపోయాడు, క్షణికంగా వ్యవసాయ సంబంధాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాటానికి వచ్చాడు మరియు మళ్ళీ కావలసిన లక్ష్యానికి దారితీయని పొత్తులు, మార్గాల్లోకి తిరిగి వచ్చాడు. మార్గరైట్ రాస్ బార్నెట్ రాసిన “ద పాలిటిక్స్ ఆఫ్ కల్చరల్ నేషనలిజం ఇన్ సౌత్ ఇండియా” సమీక్షలో, పెరియార్ కుల నిర్మూలన అన్వేషణను ఈ క్రింది విధంగా ఎన్ రామ్ సమీక్షించాడు:

కుల ఆధారిత సామాజిక ప్రవర్తన నియమాలను ధైర్యంగా ఉల్లంఘించిన యువకుడిగా; సన్యాసంలోనూ మతంలోనూ తాను వెతుకుతున్న వ్యక్తిగత, సామాజిక సమాధానాలను వెతికి విఫలమైన యువకుడిగా; స్వాతంత్ర్యం, సామాజిక సంస్కరణల కోసం హృదయపూర్వకంగా ప్రచారం చేసి, స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం, సామాజిక సంస్కరణల పట్ల తన నిబద్ధతలో భాగంగా వ్యక్తిగత సంపదను ఖర్చు చేసిన ఒక ఉత్సాహభరితమైన కాంగ్రెస్ సభ్యుడిగా; కాంగ్రెస్ యొక్క ఉన్నత కుల వివక్షత మరియు సామాజిక అస్పష్టతతో దూరం చేయబడిన కాంగ్రెస్ సభ్యుడిగా, సోవియట్ యూనియన్ పర్యటన తర్వాత, కమ్యూనిజానికి మద్దతుగా స్వల్పకాలిక ఉత్సాహంతో

ప్రచారం చేస్తూ, భూస్వామ్యానికి వ్యతిరేకంగా సమావేశం నిర్వహించారు; దేశ వ్యతిరేక జస్టిన్ పార్టీలో సహకారం అనే ఉచ్చులో విషాదకరంగా పడిపోయిన ఆత్మగౌరవ లీగ్ నాయకుడిగా; ద్రవిడనాదును డిమాండ్ చేస్తూ, ఉత్తరాది ఆదిపత్యం, హిందీభాషను రుద్దడానికి వ్యతిరేకంగా ప్రచారం చేస్తున్న వేర్పాటువాద ఉద్యమ నాయకుడిగా; ప్రచారకర్తగా; ప్రజలలో పూర్తిగా అపఖ్యాతి పాలైన జస్టిన్ పార్టీ నాయకుడిగా; స్వాతంత్ర్య ఉద్యమానికి వ్యతిరేకంగా బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదంలో సహకరించిన ద్రవిడ కజగం వ్యవస్థాపక నాయకుడిగా; అధికార బదిలీని వ్యతిరేకించే విషాద వ్యక్తిగా; స్వాతంత్ర్య దినోత్సవాన్ని 'సంతాప దినం'గా అభివర్ణిస్తూ 'బ్రాహ్మణ రాజ్యం నుండి విముక్తి కోరుతూ; కొత్తగా ఏర్పడిన ద్రవిడ మున్నేట్ర కజగం మద్దతుదారుగా మరియు సి రాజగోపాలాచారి నేతృత్వంలోని కాంగ్రెస్ మంత్రిత్వ శాఖకు శత్రువుగా; 'నిజమైన తమిళుల' ప్రయోజనాలను సూచించే 'కామరాజ్ కాంగ్రెస్' మద్దతుదారుగా; అధికారంలో ఉన్న డిఎంకె మద్దతుదారుగా; విగ్రహాలను బద్దలు కొట్టే వ్యక్తిగా; తన జీవిత చరమాంకంలో విగ్రహాలుగా ఏర్పాటు చేయబడిన తమిళ భాష మరియు తమిళ సంస్కృతికి వ్యతిరేకంగా వాదించి తిరస్కరించారు; వర్గ విశ్లేషణ నుండి, ఆర్థిక, రాజకీయ మార్పు యొక్క శాస్త్రీయ సిద్ధాంతం నుండి వేరు చేయబడిన సామాజిక సంస్కరణ తీవ్రవాద ప్రచారకుడిగా (మిగిలిపోయాడు)... [9]

పెరియార్ కులానికి గొప్ప వ్యతిరేక భావనను సృష్టించడంలో విజయం సాధించాడు, అంటరానితనాన్ని అధిగమించడానికి తన స్వరాన్ని పెంచాడు. కానీ స్పష్టమైన కారణాల వల్ల ఆ లక్ష్యం నెరవేరలేదు. దీనికి తాజా సాక్ష్యం క్రూరమైన విల్లపురం అల్లర్లు, ఇందులో అనేక మంది అంటరానివారు చంపబడ్డారు. దురాక్రమణదారులైన తంజావూరు భూస్వాముల ఏజెంట్లు హరిజన వ్యవసాయ కార్మికుల ఇళ్లకు నిప్పంటించి, 70 మందికి పైగా మహిళలను, పిల్లలను సజీవ దహనం చేసిన విషయం DMK ప్రభుత్వం హయాంలోనే జరిగిన విషయాన్ని ఇక్కడ ప్రస్తావించవచ్చు. ఈ దారుణమైన సామూహిక హత్య కేసులో అభియోగాలు మోపబడిన వారిని నిర్దోషులుగా విడుదల చేశారు.

అంబేద్కర్

మూడు దశాబ్దాల స్వేచ్ఛ తర్వాత పాత దౌర్జన్యాలు మరియు అన్యాయాలు ఎలా పనిచేశాయో బహిర్గతం చేస్తాయో ప్రస్తుత, గత పాలనలలో అంటరానివారిపై జరిగిన దారుణమైన దారుణాలు వెల్లడిస్తున్నాయి. తొలినాళ్లలో అంటరానివారి తరపున అత్యంత విశిష్టమైన , అవిశ్రాంత షోరాట యోధుడు అంబేద్కర్ అగ్ర కుల కపటత్వాన్ని బయటపెట్టాడు, కాంగ్రెస్ ను విమర్శించాడు, తరువాత అంటరానివారికి భూమి, ప్రత్యేక కాలనీలను డిమాండ్ చేశాడు. వ్యవసాయ విప్లవం లేకుండా ఇది సాధించబడదు. కానీ ఇతర కులాలపై బానిసలుగా ఆధారపడకుండా ఉండటానికి అంటరాని వారందరికీ భూమి పంపిణీ చేయాలనే ఆలోచన చాలా సరైన ఆలోచన.

అదే సమయంలో భూమిలేని వారందరి ఉమ్మడి షోరాటం ద్వారా మాత్రమే దీనిని సాధించవచ్చు. తరువాత ఆయన తన అనుచరులను హిందూ సమాజంలోని అన్యాయాల నుండి తప్పించుకోవడానికి బౌద్ధమతాన్ని స్వీకరించమని కోరారు. కానీ అన్యాయమైన భూ సంబంధాలపై ఆధారపడిన భయంకరమైన సామాజిక వాస్తవికత బౌద్ధమతానికి మారడం వల్ల మారలేదు. ఇటీవలి దురాగతాలు చూపించినట్లుగా ప్రేమ మరియు సమత కోసం అన్వేషణ విజయవంతం కాలేదు. పరిస్థితి యొక్క విషాదం ఏమిటంటే, అత్యంత అణగారిన

వర్గాల నుండి ఉద్భవించిన మేధావులు కూడా సమానత్వం, మరిన్ని ఉద్యోగాలు, సీట్ల రిజర్వేషన్లు, విద్యా సౌకర్యాలు మొదలైన వాటి యొక్క అధికారిక ప్రకటనకు మించి సైద్ధాంతికంగా చూడలేకపోయారు. ప్రస్తుత సామాజిక-ఆర్థిక వ్యవస్థను ధ్వంసం చేయడం దాని చైతన్యంలో భాగం కాదు.

భూ సంబంధాలకు వ్యతిరేకంగా పోరాటం అంటే ఇతరులతో కలిసి ఉమ్మడి పోరాటానికి కూడా వారు ఎడంగా ఉన్నారు. ఈ వర్గాలకు చెందిన మేధావి వర్గం ముందుగానే లేదా తరువాత బూర్జువా ప్రజాస్వామ్య చట్రాన్ని అంగీకరించి, భూమి, పరిశ్రమలలో ప్రస్తుత ఆస్తి సంబంధాలను తాకకుండా ప్రజాస్వామ్య హక్కుల సాధారణ ప్రకటనతో సంతృప్తి చెందింది. కాంగ్రెస్ నాయకులపై, వారి కపటత్వంపై అంబేద్కర్ కంటే ఎవరూ ఎక్కువ కేంద్రీకృత దాడి జరపలేదు. అయినప్పటికీ, ఇటీవలి వరకు కాంగ్రెస్ ప్రజాస్వామ్యంలో చివరి వాక్యం అని ప్రశంసించిన భారత రాజ్యాంగ నిర్మాతలలో ఆయన ఒకరు, దీని కింద అంటరానివారి ఇళ్ళు తగలబెట్టబడ్డాయి, వారి ఇళ్ళు దోచుకోబడ్డాయి, వారి భార్యలపై అత్యాచారం చేయబడ్డాయి, వారు హత్య చేయబడ్డారు. తనను తాను మోసగించుకున్నట్లు అంబేద్కర్ భావించడంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

కార్మికవర్గం

కార్మిక వర్గం, ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమం పెరుగుదల, కుల, మత తత్వానికి వ్యతిరేకంగా కమ్యూనిస్ట్ ప్రచారం ఆ పరిస్థితులలో చాలా తక్కువ ప్రభావాన్ని చూపాయి. కమ్యూనిస్టులు నేతృత్వంలోని రైతాంగ ఉద్యమం బలహీనంగా ఉంది, వ్యవసాయ విప్లవ అవసరాలతో పోలిస్తే నేడు బలహీనంగా ఉంది. సాధారణ అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా విస్తృతమైన తీవ్రమైన పోరాటాల సమయంలో మాత్రమే కుల భేదాలను ధ్వంసం చేయడానికి, కుల సమానత్వాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి ఆధారం, తెలంగాణ సాయుధ పోరాటంలో హరిజన వ్యవసాయ కార్మికులు, ఉన్నత కుల రైతులు కలిసి పోరాడిన సమయంలో ఇటువంటి ఐక్యత విస్తృత స్థాయిలో సాధించబడింది. వ్యవసాయ విప్లవంపై కమ్యూనిస్ట్ పట్టుదల అదే సమయంలో కులతత్వం యొక్క పునాది మరియు కోటను ముట్టడించడాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. భూమిలో ఎక్కువగా అనుబంధం గల కార్మిక వర్గం పూర్తిగా ఆధునిక వర్గంగా పనిచేయలేకపోయింది. ఇది ఇంకా నిర్మాణ దశలోనే ఉంది. అయినప్పటికీ, సమ్మెలో పాల్గొనే అన్ని కులాల, వర్గాలతో దాని రోజువారీ పోరాటాలలో ఒక వర్గంగా తనను తాను వ్యవస్థీకరించుకునే గొప్ప సామర్థ్యాన్ని అది ప్రదర్శించింది. కుల,లేదా మత ప్రాతిపదికన ట్రేడ్ యూనియన్లను నిర్వహించే ప్రయత్నాలను వర్గ స్వభావం పడేపడే విఫలం చేసింది. మునుపటి సంవత్సరాల నుండి కుల, మత తత్వానికి వ్యతిరేకంగా చేసిన కమ్యూనిస్ట్ ప్రచారం ఈ వర్గ సంఘీభావానికి సహాయపడింది.

సంస్కరణవాద ప్రభావం

అయినప్పటికీ కుల, మత బేదాలు అలాగే ఉన్నాయి, ప్రగతినిరోధక ప్రయోజనాల కోసం దోపిడి చేయబడే సామర్థ్యం కలిగి ఉన్నాయి. దీనిలో పాటు నగరాల్లో, కార్మికులలో నెమ్మదిగా పురోగతి సాధించడానికి ఇతర కారణాలు ఉన్నాయి. కార్మిక వర్గంలో గణనీయమైన, ప్రధాన భాగం కూడా జాతీయ బూర్జువా, వారి మద్దతుదారుల సైద్ధాంతిక ప్రభావంలో ఉంది. సమ్మెలు, పోరాటాలు చేయడంలో వారు సమాజంలోని వర్గ సంబంధాలను, రాజ్య, ప్రభుత్వ వర్గ స్వభావాన్ని దాచివెట్టడానికి, ఉమ్మడి పోరాటాలను పూర్తిగా ఆర్థికవాదంగా తగ్గించడానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధ వారు తీసుకుంటారు. దీనిలో పాటు రైతాంగం, అణగారిన కులాల పరిస్థితుల గురించి పూర్తిగా ప్రస్తావించకపోవడం, కార్మిక వర్గం కుల ప్రభావం నుండి విముక్తి పొందకుండా అడ్డుకుంటుంది. అయితే, కుల, మతతత్వానికి వ్యతిరేకంగా సైద్ధాంతిక పోరాటాలలో కొంత నిర్లక్ష్యం జరిగిందని అంగీకరించాలి, CPI (M) తన ఇటీవలి ప్లీనలో భూస్వామ్య, అర్థ భూస్వామ్య భావజాలాలకు వ్యతిరేకంగా విస్తృత పోరాటాన్ని తిరిగి ప్రారంభించాలని నిర్ణయించింది. ఆర్థిక పోరాటం ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే సాధారణ చైతన్యాన్ని, కుల అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమ ప్రత్యేక జోక్యం, పోరాటం లేకుండా ముందుకు నడిపించలేము. సైద్ధాంతిక పోరాటం భూమి సంబంధాలలో సహా ప్రస్తుత సామాజిక క్రమాన్ని పూర్తిగా మార్చాలి అవసరంలో ముడిపడి ఉండటమే కాదు; సాధారణంగా సామాజిక-ఆర్థిక పరిణామంలో మతం పాత్రను పాత్రను ప్రత్యేకించి హిందూ మతం పాత్రను కార్మికవర్గం ముందు సరిగ్గా ఉంచకపోతే అది విజయవంతం కాదు. కుల వ్యవస్థను నిర్మూలించే ప్రశ్నను ఇకపై హిందూ సామాజిక సంస్కరణ సమస్యగా, మన కాలపు ప్రధాన పోరాటం, వ్యవసాయ విప్లవ పోరాటం, గుత్తాధిపత్యాన్ని, సామ్రాజ్యవాద దోపిడిని అంతం చేసే పోరాటం, సోషలిజానికి దారితీసే ప్రజా ప్రజాస్వామ్య స్థితి కోసం జరిపే పోరాటం నుండి వేరుగా చూపలేము. మన కాలపు ప్రధాన వర్గ పోరాటాల నుండి వేరుగా కుల వ్యతిరేక పోరాటాన్ని నడపడానికి ప్రయత్నించిన ప్రత్యామ్నాయాలు అన్నీ విఫలమయ్యాయి, దయనీయమైన ఫలితాలను ఇచ్చాయి. కుల వ్యతిరేక పోరాటాన్ని ఒంటరిగా చేయలేమని, దానిని సమకాలీన ప్రజాస్వామ్య, వర్గ పోరాటంలో భాగంగా మాత్రమే పోరాడాలని మళ్ళీ నిరూపించబడింది. కుల అసమానత, అన్యాయం, ఆధునిక వర్గ అన్యాయాల అన్నింటిలో అంతర్భాగంగా మారాయి. వారు ఏ కులానికి చెందినవారైనా, వాటిని తొలగించడానికి దోపిడికి గురైన అన్ని వర్గాల ఉమ్మడి పోరాటం చేయడం అవసరం.

మొదట్లో ఇది కష్టంగా అనిపించవచ్చు ఎందుకంటే అంటరాని కులానికి చెందని పేద రైతుతో చేతులు కలపాల్సిన అంటరానివాడు తరచుగా భూస్వామి లేదా అతని కులం తరపున దాడి చేసేవాడిగా అతన్ని చూస్తాడు. ఇక్కడే కిసాన్ ఉద్యమం కీలక పాత్ర వస్తుంది, ఇది అంటరానివారిని, వ్యవసాయ కార్మికుడిని, పేద రైతును సాధారణ దోపిడిదారులు, భూస్వాములు మొదలైన వారికి వ్యతిరేకంగా ఏకం చేయాలి. కుల వ్యతిరేక ప్రచారం, రైతాంగానికి విద్య ద్వారా పోరాట క్రమంలో కుల అడ్డంకులను చేదించాలి.

నూతన పరిస్థితి

మూడు దశాబ్దాల స్వాతంత్ర్యం మరియు కాంగ్రెస్ పాలన గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వర్గ పోరాటం తీవ్రతరం అవుతుందని బహిరంగంగా ప్రకటించే కొత్త పరిస్థితిని సృష్టించాయి, దీనిని భూస్వాములు, వారి అనుచరులు, బూర్జువా భూస్వామ్య ప్రభుత్వం కులాల మధ్య పోరాటంగా మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాయి.

పెట్టుబడిదారీ మార్గంలో నడుస్తున్న మూడు దశాబ్దాల స్వాతంత్ర్యం గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాలలో పేదరికం, నిరుద్యోగం తీవ్రంగా పెరగడం చూసింది. వారి కుల-స్థాయిలో సంబంధం లేకుండా లక్షలాది మంది పేదరికానికి గురవుతున్నారు, భూమి, మూలధనం కొంతమంది చేతుల్లో కేంద్రీకృతమై ఉన్నాయి. కాంగ్రెస్ తెచ్చిన 30 సంవత్సరాల భూ సంస్కరణలు, భూముల నుండి సామూహిక తొలగింపుల తర్వాత అంటరానివారితో పాటు భూమిలేని వారి చాలా పెద్ద సమూహాలు ఉన్నాయి. "రిజర్వ్ బ్యాంక్ డేటా ప్రకారం గ్రామీణ కుటుంబాల యాజమాన్యంలోని ఆస్తుల సాంద్రత నిష్పత్తి (ప్రధానంగా వ్యవసాయ భూమి) 1960-61లో 0.65 నుండి 1971-72లో 0.66కి పెరిగింది.

"1971-72లో, 1961-62లో గ్రామీణ ప్రాంతాలలోని 10 శాతంగా ఉన్న అత్యంత పేదలైన కుటుంబాలు కేవలం 0.1 శాతం ఆస్తులను మాత్రమే కలిగి ఉన్నాయి, 10 శాతం ధనిక కుటుంబాలు మొత్తం ఆస్తులలో సగానికి పైగా కలిగి ఉన్నాయి".^[10] ఈ కేంద్రీకరణ అంటే గిరిజనులు, అంటరానివారికి భూమి ఉన్న చోట భూమిని కోల్పోవడం తో పాటు అన్ని కులాల రైతులను సామూహికంగా భూముల నుండి తొలగించడం.

పెట్టుబడిదారీ పథకానికి ముఖ్య లక్షణం అయిన పేద ప్రజల ఉత్పత్తి సాధనాలను దోచుకునే ప్రక్రియ మళ్ళీ వేలాది మందిని వీధుల్లోకి నెట్టివేస్తోంది. "గ్రామీణ శ్రామిక శక్తికి పూర్తి ఉపాధి తక్కువగా ఉండటానికి కారణం ... పోటీతత్వ ఆధునిక పరిశ్రమ ద్వారా చేతివృత్తులవారు, హస్తకళవారు క్రమంగా స్థానభ్రంశం చెందడమే కారణం. అదేవిధంగా, పట్టణ నిరుద్యోగానికి కారణం క్షీణిస్తున్న పరిశ్రమల వల్ల తొలగించబడిన కార్మికులు, శ్రామిక శక్తిలోకి కొత్తగా ప్రవేశించేవారు, చుట్టుపక్కల గ్రామీణ ప్రాంతాల నుండి వలస వచ్చిన కార్మికులను మాత్రమే కాకుండా, జీవనోపాధిని కోరుకునే అస్థిర 'అనధికారిక రంగంలో' స్వయం ఉపాధి పొందుతున్న వ్యక్తులు, సాధారణ కార్మికుల సమూహాన్ని కూడా ఆందోళన చేస్తుంది... భారతదేశంలో పేదరిక పరిధిని కొలవడానికి ప్రయత్నాలు జరిగాయి, ఉపయోగించిన పదాలను బట్టి, ఆమోదయోగ్యమైన ప్రమాణం జనాభాలో కంటే తక్కువగా కనీసం 40-60 శాతం ఉన్నారు. కేలరీల వినియోగ నిబంధనలను ఉపయోగించిన ఇటీవలి అంచనాల ప్రకారం, 1977-78లో దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న జనాభా శాతం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 48 శాతం, పట్టణ ప్రాంతాల్లో 41 శాతంగా అంచనా వేయవచ్చు. అలా నిర్వచించబడిన పేదల మొత్తం సంఖ్య దాదాపు 29కోట్లు ఉంటుంది."^[11]

ఈ అంచనా దారిద్ర్యరేఖ యొక్క ఏకపక్ష నిర్వచనంపై ఆధారపడి ఉంటుంది కావున, వాస్తవానికి మొత్తం పేదల సంఖ్య అంచనా వేసిన సంఖ్య కంటే చాలా ఎక్కువగా ఉంది. చివరకు నగరాలు, గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నిరుద్యోగం ఇప్పటికే అబ్బురపరిచే/ ఆశ్చర్య పరిచే పరిమాణాలకు చేరుకుంది.

నగరాల్లో నిరుద్యోగం 1కోటి దాటింది, మొత్తం నిరుద్యోగం 4కోట్లకు పైగా చేరుకుందని అంచనా. (అధికారిక గణాంకాలు నిరుద్యోగం యొక్క పరిధిని తక్కువగా అంచనా వేయడానికి ప్రయత్నిస్తాయి,

ప్రణాళిక పత్రం 1973లో పూర్తిగా నిరుద్యోగుల సంఖ్య 40లక్షలుగా అంచనా వేసింది. సాధారణ ఉపాధి పొందుతున్న వారిని పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, ఈ సంఖ్య 1కోటి 86 లక్షలుగా అంచనా వేసింది.)

భూమి, మూలధనం కేంద్రీకరణ ఒక వైపున జరుగుతుండగా, ఆర్థిక పేదరికం, నిరుద్యోగం కేంద్రీకరణ మరొక వైపున జరుగుతోంది. గత మూడు దశాబ్దాలుగా వేగంగా అభివృద్ధి చెందిన వర్గ వాస్తవికత ఇదే.

సామాజిక వివక్ష మొదలైన వాటి ఉనికి ఉన్నప్పటికీ, అంటరానివారు, శ్రామిక వర్గాల కులాలు, ఉపకులాల సమస్య ఇప్పుడు సాధారణంగా భూమి లేకపోవడం, నిరుద్యోగం సమస్యతో పాటు పెట్టుబడిదారీ మార్గంలో పెరుగుతున్న అన్ని వర్గాలను దోచుకోవడం సమస్యతో, విడదీయరాని విధంగా ముడిపడి ఉంది. ఈ వాస్తవికతను గత కాలంలో అర్థం చేసుకోలేకపోయారు. ఇప్పుడు అది విస్మరించలేనంతగా స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది.

భూమి పునఃపంపిణీ, అగ్రవర్గాల నుండి ఎక్కువ మంది వచ్చిన భూస్వాముల, భూమిపై గుత్తాధిపత్యాన్ని విచ్ఛిన్నం చేయడం అనేది భూమిలేని, నిరుద్యోగులందరి ఉమ్మడి అవసరం.

వెనుకబడిన చైతన్యం

అయితే బాధితుల స్పృహ ఈ వాస్తవికత కంటే వెనుకబడి ఉంది. ఉమ్మడి పోరాటానికి బదులుగా కుల పోరాటాలు కొత్త శిఖరాలని చేరుకున్నట్లు కనిపిస్తోంది, కులాలు గతంలో ఎన్నడూ లేని విధంగా ఒకదానికొకటి వ్యతిరేకంగా పోటీపడుతున్నట్లు కనిపిస్తున్నాయి, పౌర కలహాలు రోజురోజుకూ సర్వసాధారణంగా కనిపిస్తున్నాయి. బీహార్, ఉత్తర ప్రదేశ్ లలో వెనుకబడిన తరగతులకు ఉద్యోగాలలో రిజర్వేషన్లు కల్పించిన తరువాత విధ్వంసం, వాహనాల దహనం, రైల్వే లైన్ల కూల్చివేతకు దారితీసిన ఆందోళనలను చూశాము . దాదాపుగా అగ్రవర్గాల నుండి నియమించబడిన అధికార యంత్రాంగం కాంగ్రెస్ (ఐ) అభ్యర్థికి (ఉన్నత కులం) సహాయం చేయడమే కాకుండా జనతా ప్రభుత్వంలోని ఒక మంత్రిని అరెస్టు చేస్తామని బెదిరించినప్పుడు, కొన్ని ఉన్నత కులాల నుండి వచ్చిన ఈ నిరసనలు సమస్తిపూర్ ఎన్నికల సమయంలో పరాకాష్ఠకు చేరుకున్నాయి.

అధికారిక విధానాలు ఖచ్చితంగా ఉమ్మడి పోరాటాన్ని కుల సంఘర్షణలుగా, బూర్జువా భూస్వామి తన వర్గ పాలనకు సేవ చేసే విధంగా మళ్లించడానికి దోహదపడుతున్నాయి. భూమి కోసం, ఉద్యోగం/ భుక్తి కోసం, అధికారిక రాయితీల కోసం, రుణాలు, విద్యా అవకాశాల కోసం పోటీ విపరీతంగా పెరిగింది, ఇది కులతత్వ మార్గాలలోకి సులభంగా మళ్లించబడటానికి దారితీసింది. వెనుకబడిన కులాల సమస్యలు, అంటరానివారికి, గిరిజనులకు ఉద్యోగాల రిజర్వేషన్, పదోన్నతుల రిజర్వేషన్, పదోన్నతులలో బకాయిలను తొలగించడం వంటివి శ్రమజీవుల మధ్య అంతర్గత సంఘర్షణలకు దారితీస్తున్నాయి, అణచివేతకు గురైన వర్గంగా వారి ఐక్యతను, స్వార్థ ప్రయోజనాలపరులు విభజించడానికి వీలు కల్పిస్తున్నాయి. భూస్వామ్య, గుత్తాధిపత్య ప్రయోజనాలతో ముడిపడి ఉన్న బూర్జువా-భూస్వామ్య ప్రభుత్వం అణగారిన కులాల వర్గాలకు, ప్రభుత్వ సేవలో ఉద్యోగాలు, కళాశాలల్లో సీట్లు, విద్య కోసం సౌకర్యాలు ప్రమోషన్ రిజర్వేషన్ గురించి మాట్లాడటం ద్వారా చిన్న ఉపశమన చర్యలను అందించడం ద్వారా నిరుద్యోగం, పేదరికం, సవాలును మళ్లించడానికి ప్రయత్నిస్తోంది.

ఈ ఉపశమన చర్యలు పేదరికం, నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించవు, లేదా అంటరానివారు, ఇతర అణగారిన కులాల పరిస్థితిని మార్చవు. అవి ఖచ్చితంగా ఈ వర్గాల కొందరు వ్యక్తులకు కొంత ఉపశమనం కలిగిస్తాయి; వారి పురోగతిపై వారి విశ్వాసాన్ని పెంచుతాయి, కానీ వారి స్థితిని మార్చవు. పాలక వర్గాలకు ఈ రాయితీలు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తాయి. మొదటిగా ఉద్యోగాల కోసం సాధారణ పోటీలో, అవి ఒక వర్గం శ్రమజీవులను మరొక వర్గ శ్రమజీవులతో పోటీ పెడతాయి. రెండవది, ప్రభుత్వం తమ నిజమైన స్నేహితుడని, తమ పోరాటాన్ని బూర్జువా వ్యవస్థ చట్టంలోనే పరిమితం చేయాలి అనే అభిప్రాయాన్ని కొన్ని వర్గాలలో సృష్టిస్తాయి. అందువలన అత్యంత అణగారిన వర్గాల నుండి ప్రస్తుత సామాజిక-ఆర్థిక వ్యవస్థకు ప్రాథమిక సవాలు నిరోధించబడుతుంది.

సామాజిక-ఆర్థిక వ్యవస్థతో పోరాడండి

అంటరానివారు మరియు కొన్ని ఇతర వర్గాల పట్ల బహిరంగ వివక్ష చూపబడుతున్న ప్రస్తుత పరిస్థితిలో, ప్రజాస్వామ్య, కార్మిక వర్గ ఉద్యమం ఉద్యోగాల రిజర్వేషన్లు, ఇతర రాయితీలను వ్యతిరేకించలేదనేది స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. శ్రమజీవుల ఐక్యతను బలోపేతం చేయడానికి వారికి మద్దతు ఇవ్వాలి. అదే సమయంలో అన్ని కులాల నుండి వచ్చే అన్ని వర్గాల శ్రమజీవులకు ఈ ఉపశమన చర్యలు, ఒక్క సమస్యను కూడా పరిష్కరించవని అవగాహన కల్పించాలి; అవి అణగారిన వర్గాల పరిస్థితులను మార్చవు లేదా వారి ఉద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించవు. ప్రధాన శత్రువులైన భూస్వాములు, గుత్తాధిపతుల నుండి దృష్టిని మళ్లించడానికి మాత్రమే అవి ఉపయోగపడతాయి. కార్మికవర్గం, ప్రజాస్వామ్య ఉద్యమం, రైతు సంఘాలు కుల ఆధిపత్యానికి వ్యతిరేకంగా నిరంతర సైద్ధాంతిక ప్రచారం చేస్తూ, కుల అణచివేత సమస్యపై చురుకుగా జోక్యం చేసుకుంటేనే ప్రస్తుత అనుకూల పరిస్థితిలో ఉమ్మడి వర్గ పోరాటం సాగుతుంది.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వర్గ పోరాటం ఇప్పటికే తీవ్రమవుతోంది. వారు మాజీ (నెర్బలుగా) అర్థ బానిసలుగా పనిచేయడానికి నిరాకరించడం, వారి పనికి సంబంధించిన స్థిర పరిస్థితులలో ఆధునిక కార్మికులుగా పనిచేయడానికి ఇష్టపడటం వల్లనే, అంటరానివారిపై జరుగుతున్న దాడుల్లో ఎక్కువ భాగం పుడుతుంది. శ్రమ చలనశీలత, అధిక వేతనాలు, భూమిని తరలించడానికి, సాగు చేయడానికి స్వేచ్ఛ, అంటరానివారిపై దారుణాలకు దారితీసే అనేక వివాదాలకు కారణమవుతాయి.

అవి అంటరానితనం వెనుక ఉన్న నిజమైన ఆర్థిక మూలాలను వెల్లడిస్తాయి. ఈ పోరాటాలు రైతుల పోరాటంలో అంతర్భాగంగా ఉన్నాయి, ఐక్యంగా పోరాడాలి.

ఈ సమస్యపై తన బలహీనతను అధిగమించడంలో అభివృద్ధి చెందిన ట్రేడ్ యూనియన్ ఉద్యమం తన బాధ్యతను నిర్వర్తించాల్సి ఉంటుంది. పదోన్నతులు, పదోన్నతుల బకాయిలకు సంబంధించి ఇది కొత్త సమస్యను ఎదుర్కొంటోంది. వర్గ సంఘీభావ స్ఫూర్తిని చెక్కుచెదరకుండా ఉంచుతూ దాన్ని అది పరిష్కరించాలి.

కొత్త పరిస్థితిలో ఇతర శ్రమజీవుల నుండి విడిగా కుల పోరాటాలు చేసే సంప్రదాయాన్ని వదులుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. తొలిసార్లు అణగారిన కులాల ఉద్యమం కులానికి వ్యతిరేకంగా కులం ఆధారంగా జరగడం అనివార్యం. మానవీయ ఉనికిని నిరాకరించబడిన అంటరానివారి విషయంలో ఇది మరింత అనివార్యమైంది. ఈ సంప్రదాయం ఒక ప్రత్యేకతకు దారితీసింది, ఇతర కులాలలో తమ కుల నాయకత్వం నుండి విడిపోయి సాధారణ

అణచివేతదారునితో ముఖాముఖి ఎదుర్కోవాల్సిన శ్రమజీవ వర్గాలు ఉన్నాయని పరిగణించడానికి నిరాకరించింది. తద్వారా వారు అణగారినవారిపై తమ పట్టును కొనసాగించవచ్చని, కొన్ని అణగారిన కులాలలోని స్వార్థపూరిత, అవకాశవాద ప్రయోజనాపరులు తమ అనుచరులను ఉమ్మడి పోరాటం నుండి దూరంగా ఉంచడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఇవన్నీ మారాలి; కుల అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా పతాకాన్ని దించకుండా, ప్రజాస్వామ్యం, సామాజిక పురోగతి కోసం ఉమ్మడి పోరాటంలో చేరడానికి వారు ప్రతి ప్రయత్నం చేయాలి. ప్రస్తుత సామాజిక-ఆర్థిక వ్యవస్థ కుల, వర్గ అణచివేతను రెండింటినీ నిలబెట్టే ఆస్తి సంబంధాలపై ఆధారపడి ఉందని గ్రహించాలి. భూస్వాములు, గుత్తాధిపతులు ఆర్థిక వ్యవస్థపైన ఆధిపత్యం వహిస్తున్న, బూర్జువా భూస్వామ్య ప్రభుత్వం అధికారంలో ఉండగా, అంటరానితనాన్ని లేదా కులాన్ని రద్దు చేయాలని ఆలోచించడం పూర్తిగా మోసమే. కుల సమస్య తప్పనిసరిగా బూర్జువా భూస్వామ్య వర్గ పాలనను అంతం చేసి సోషలిజం వైపు ముందుకు సాగే సమస్యతో కలిసిపోతుంది.

గమనికలు

- [1] కార్ల్ మార్క్స్, “భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలన”, న్యూయార్క్ డైలీ ట్రిబ్యూన్, *జూన్ 1883 [Karl Marx, “The British Rule in India”, New York Daily Tribune, *June 1883.]
- [2] రజనీ పామి దత్, “ఇండియా టుడే”, మనీషా, కలకత్తా, 1970, పేజీ 327. [R Palme Dutt, “India Today”, Manisha, Calcutta, 1970, p 327.]
- [3] ఎం కె గాంధీ, యంగ్ ఇండియా, అక్టోబర్ 1921. [M K Gandhi, Young India, October 1921.]
- [4] ‘వలసవాద సిద్ధాంతాలు’, కమ్యూనిస్ట్ ఇంటర్నేషనల్ యొక్క ఆరవ మహాసభ, 1928 [‘Colonial Theses’, Sixth Congress of the Communist International, 1928]
- [5] కమ్యూనిటీ పార్టీ ఆఫ్ ఇండియా (మార్క్సిస్ట్), ‘జాతీయ సమైక్యతపై మెమోరాండం’, 1968 [Community Party of India (Marxist), ‘Memorandum on National Integration’, 1968]
- [6] ఎం కె గాంధీ “నా సత్య ప్రయోగాల కథ” [M K Gandhi “The Story of My Experiments with Truth”]
- [7] బి ఆర్ అంబేద్కర్, ‘ఆల్ ఇండియా డిప్రెస్డ్ క్లాస్సెస్ మహాసభలో ప్రసంగం’, [1930B R Ambedkar, ‘Address to All India Depressed Classes Congress’, 1930]

[8] గెయిల్ ఓవెడ్ట్, “కలోనియల్ సొసైటీలో సాంస్కృతిక తిరుగుబాటు: పశ్చిమ భారతదేశంలో బ్రాహ్మణేతర ఉద్యమం”, బొంబాయి, 1976 చూడండి. [See Gail Omvedt, “Cultural Revolt in a Colonial Society: The Non-Brahman Movement in Western India”, Bombay, 1976]

[9] ఎన్ రామ్, ‘ప్రీ-హిస్టరీ అండ్ హిస్టరీ ఆఫ్ ది డిఎంకె’, సోషల్ సైంటిస్ట్, డిసెంబర్ 1977 [N Ram, ‘Pre-History and History of the DMK’, Social Scientist, December 1977]

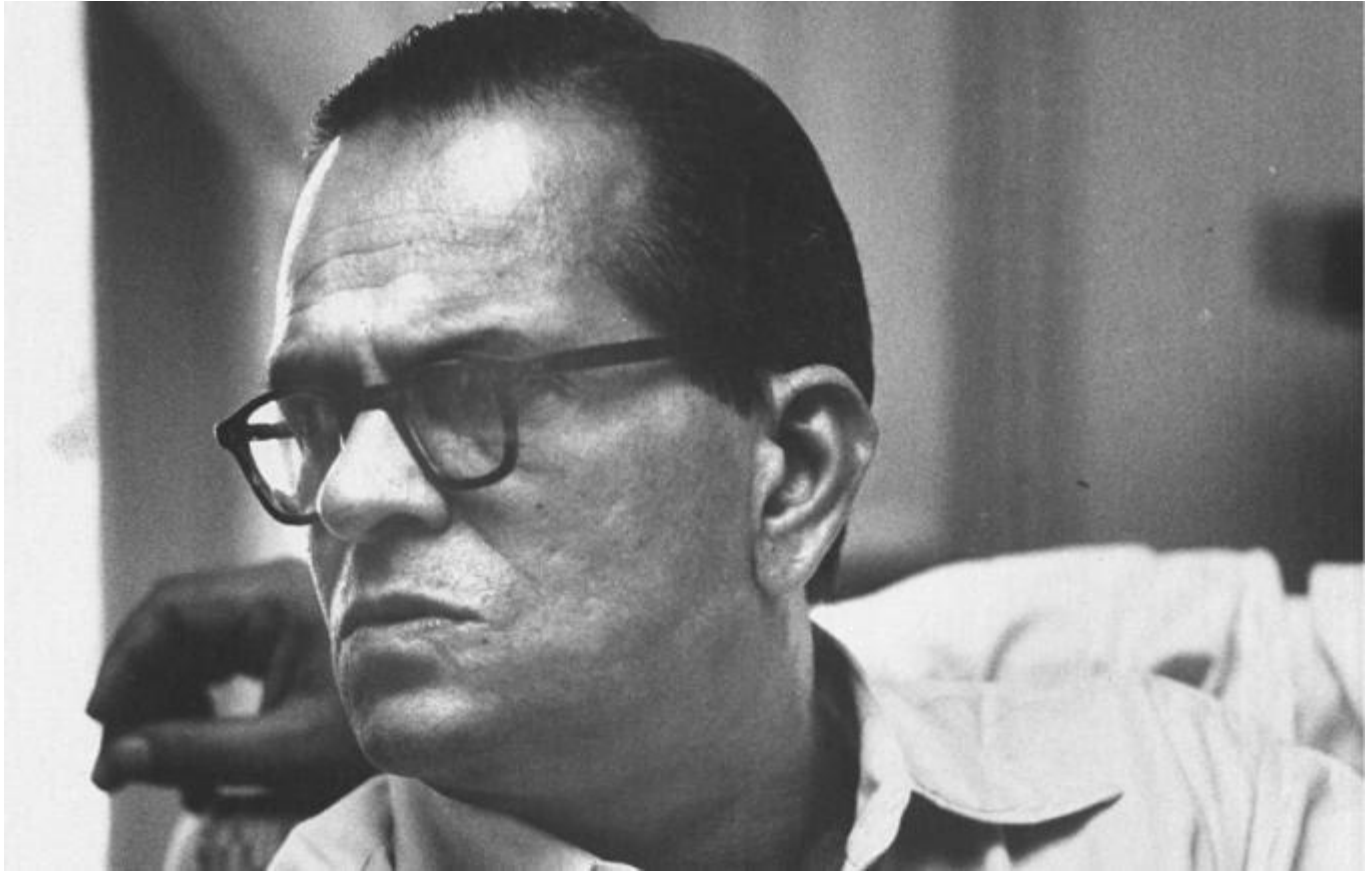
[10] డ్రాఫ్ట్ పంచవర్ష ప్రణాళిక,- 1978-83, పేజీ 11. [Draft Five-Year Plan,- 1978-83, p 11.]

[11] ఐబిడ్, పేజీలు 2-3 [*Ibid*, p2-3]

-సమాప్తం-

COMMUNISTS AGAINST CASTE

Chronicling the role and views of communists in the struggle for the annihilation of caste

Caste, Class And Property Relations

B T Ranadive

*(Originally published in **Economic and Political Weekly**, February 1979, Annual Number. The article is republished here with permission.)*

[Nationalist tradition in India looked upon the struggle of the lower castes against the domination of the upper castes as a diversion from the general anti-imperialist struggle. The caste question was considered to be an internal affair of the Indians who, in spite of all the differences and inequalities among them, were expected to first fight for the freedom of the country, under the leadership of the bourgeoisie. At the same time, there was another current which held that India was unfit for freedom till the people first overcame the inequalities of the caste system. This current was represented by certain social reformers coming from upper castes whose bourgeois democratic consciousness was appalled by the monstrous iniquities of the caste system and other obscenities of Hinduism. In essence, both these traditions sought to delink the anti-caste struggles from the contemporary democratic and class

struggles; they sought to circumscribe the anti-caste struggle within the framework of the existing political and economic system.

This essay by B T Ranadive makes a broad survey of both these traditions as well as certain other anti-caste currents which launched a direct attack on the inequality of the caste system. Ranadive argues that while anti-caste struggles, including those which take the form of a demand for reservation of jobs, etc, should be supported, what is called for is a deeper struggle, embracing the oppressed of all castes, against the present socio-economic system which is based on certain property and production relations which sustain both caste and class oppression.

B T Ranadive was the General Secretary of the undivided Communist Party of India during 1948-50, and became a member of the Polit Bureau of the Communist Party of India (Marxist) when the Party was formed in 1964, a position in which he continued to work until his demise in 1990.]

B T Ranadive (right) with A K Gopalan, during a group photo session of the first Polit Bureau of the CPI(M).

The survival of the caste-system and prejudices today as well as the fight against it cannot be understood unless viewed in relation to the major political and economic developments in the country during the 19th and 20th centuries.

The major political development was the rise of nationalist anti-imperialist consciousness and the rising anti-imperialist struggle accompanied by the struggles of workers and peasants which forced the British to withdraw from India.

Single Process

The anti-imperialist struggle, the growing sense of national unity, the anti-caste agitations and revolts, were all parts of a single process – the formation of a modern nation, with its different sections demanding equality and common status in a new polity. The process was gradual and slow with different castes and sub-castes expressing the urge in different ways in the beginning. Some directly addressed themselves to the fight against imperialist rule, others started awakening to their unequal status in Hindu society and embarked upon a struggle against caste inequality. At a later stage these various struggles merged to a great extent in the common struggle against imperialism, though some continued their separate existence till the end. In reality this was a process of the dissolution or, rather, undermining of the old Hindu order with its hereditary caste system. Marx underlined this process of undermining and dissolution. He said “All the civil wars, invasions, revolutions, conquests, famines, strangely complex, rapid and destructive as their successive action in Hindustan may appear, did not go deeper than its surface. England has broken down the whole framework of Indian society, without any symptoms of reconstruction yet appearing. This loss of his old world, with no gain of a new one imparts a particular kind of melancholy to the present misery of the

Hindoo, and separates Hindustan, ruled by Britain from all its ancient traditions and from the whole of its past history". Marx was not sorry that this old world of the Hindoo was crumbling. He knew it was based on monstrous caste distinctions and slavery. "We must not forget that these little communities were contaminated by distinction of caste and by slavery, that they subjugated man of external circumstances instead of elevating man the sovereign of circumstances, that they transferred a self-developed social state into a natural destiny, and thus brought about a brutalizing worship of nature exhibiting its degradation in the fact that man the sovereign of nature fell down on his knees in adoration before Hanuman, the monkey, and Sabala, the cow".^[1]

It was not in the interests of the colonial rule to transform the Indian society. The process of changing the old society, its stratification and economic basis was slow and painful. The result was superimposition of minimum modern capitalist relations on the old feudal land relations which sustained the caste system. The exploitation interests of British colonialism required that a powerful indigenous bourgeoisie should not arise. It was interested in exploiting the Indian people on the basis of their backwardness, i e, keeping the rural land relations intact as far as possible, modifying them only to advance its own interests.

Two contradictory processes were therefore in action. The introduction of modern relations – railways, communication, telegraph, workshops and a few factories, growing commodity exchange, exports and imports – accentuated the tendency towards undermining the old structure, and with it the caste relations. Secondly, the vital interests of the colonial powers in maintaining the old land relations, in seeking political and economic support from the feudals, meant support to the fabric of caste institution.

Revivalism and Compromise

The leaders of the national movement, the new bourgeois intelligentsia coming from Hindu upper castes, were also interested in compromising with the caste system. One can imagine the backward economic conditions prevailing a hundred years ago. The intelligentsia just learning the alphabet of anti-imperialist struggle, without yet a solid foundation of support of the indigenous industrial bourgeoisie, stood in isolation from the downtrodden masses and was extremely afraid of hurting the religious susceptibilities of its immediate followers. Besides, the Indian nationalists, in their struggle against the British, barked back to India's past to draw sustenance for its claim to democracy and freedom. It led to revivalist thinking and ideology.

So from the existing foul welter and decaying and corrupt metaphysics, from the broken relics of the shattered village system, from the dead remains of court splendors of a vanished civilization, they sought to fabricate and build up and

reconstitute a golden dream of Hindu culture – a ‘purified’ Hindu culture- which they could hold up as an ideal and a guiding light.

Against the overwhelming flood of British bourgeois culture and ideology, which they saw completely conquering the Indian bourgeoisie and intelligentsia, they sought to hold forward the feeble shield of a reconstructed Hindu ideology which had no longer any natural basis for its existence in actual life conditions. All social and scientific development was condemned by the more extreme devotees of this gospel as the conquerors’ culture: every form of antiquated tradition, even abuse, privilege and obscurantism, was treated with respect and veneration.^[2]

The opposition to Western ways was of course combined with demands for democracy and industrial advance. The revivalist bases meant defense of the caste system, its maintenance and failure to fight it. Tilak expressed his opposition to any kind of social reform including the proposal to raise the age of marriage. Tilak believed in the caste-system and defended it. Even Gandhi who represented a different stage of the national movement equally relied on revivalism. During the first non-co-operation movement he carried on an open campaign against everything Western, including Westerns medicine, Western education and the railways.

Gandhi once declared: “God limited man’s locomotion power when he gave him two legs. But man became ambitious and built the railways”. In these days he repeatedly harped upon bringing back Ram Raj to India. No doubt in subsequent years his appeal became more modern, more ‘bourgeoisified’; but notwithstanding his onslaught against untouchability, he remained a prisoner of revivalist outlook. As early as 1921 he declared himself to be a Sanatanic Hindu. “I call myself a Sanatanic Hindu, because (1) I believe in the Vedas, the Upanishads, the Puranas and all that goes by the name Hindu scriptures, therefore in Avatars and rebirth. (2) I believe in Varnashrama Dharma, in a sense in my opinion strictly Vedic, but not in its present popular and crude sense. (3) I believe in the protection of the cow in its much larger sense than the popular. (4) I do not disbelieve in idol-worship”.^[3]

This was the ideology of the father of the nation who headed the Congress during the days of the national anti-imperialist struggle. In spite of this ideology he could move lakhs for the national struggle and make them momentarily forget their caste distinctions. It was he again who was able to bring lakhs of Muslims into the common struggle in 1920-21. But it was clear that with this revivalist outlook, with this delinking of the anti-caste struggle from the anti-imperialist struggle, caste distinctions would continue to survive.

With this outlook of course it was not possible to eliminate the barriers between Hindus’ and Muslims.

Notwithstanding the advanced and secular views of Jawaharlal Nehru, the Gandhian outlook dominated the nationalist movement. Critics have wrongly understood this obscurantist outlook as only surrender to caste pressures and considered it as being due only to the casteism of the upper caste national leaders. It was basically the surrender of the modern intelligentsia before the indigenous feudal land relations which sustained the caste system. Not that subjectively there was no caste-consciousness, for it was inevitable if you accepted the basically unjust agrarian structure.

Fear of Agrarian Revolution

Such was the double faced intelligentsia of the earlier years. Espousing the aims and interests of the rising bourgeoisie, proclaiming new democratic values, it attacked the imperialists but at the same time allied itself with the old feudal order and institutions and explained such alliance as concentrating fire on the foreign enemy first. In Maharashtra and elsewhere its opposition to anti-money-lender Bills was part of the class alliance and not just caste alliance. It defended the peasant only against government exactions and attacked land-tax and other measures, but till very late in the day it refused to maintain agrarian relations in its programme. Though subsequent generations of national leaders could not maintain exactly the same position and had to maneuver both against caste discontent and land-relations, their position essentially remained the same.

In 1920 the Congress expressed its partiality for the big landlords openly and chided the peasants for withholding the oppressive rent of the landlords. The February 12, 1922 Bardoli decision calling off the national campaign against British imperialism contained the following clauses. "The Working Committee advises Congress workers and organizations to inform the ryots that withholding of rent payments to zamindars is contrary to the Congress resolutions and injurious to the best interests of the country. The Working Committee assures the zamindars that the Congress movement is in no way interested to attack their legal rights, and that even when the ryots have grievances, the Committee decides that redress be sought by mutual consultation and arbitration". This was said at a time when huge peasant masses had started moving against the landlords in the United Provinces and elsewhere.

This crude defense of landlords was not repealed in the succeeding years when the peasant masses had to be appealed to by the leaders of the Congress.

The Congress began to talk about doing justice to the tenants, etc, but the opposition to agrarian resolution, continued and the alliance with landlords remained. It was not for nothing that Gandhi once described the Princely States as "Indian India' and paid tributes to them and for years the Congress opposed widespread struggles in the Princely States.

This fear of agrarian revolution and alliance with indigenous obscurantist forces was not fortuitous. The weak industrial bourgeoisie without the confidence of meeting the challenge of imperialism had to rely on the established propertied classes from which also came a section of the intelligentsia. Besides in the twentieth century, in the decline of capitalism the bourgeoisie was unable to play a resolutely anti-feudal role. This was noted by Marxists. In fact Lenin, noting this development, declared that the democratic revolution in Russia could be led only by the working class and working class hegemony was essential for its success. Succeeding revolutions have shown that only under the leadership of the working class anti-imperialist revolutions including the agrarian revolution has been carried out, opening the way to socialism. China, Korea, Viet Nam are the recent instances. When the agrarian revolution could not be carried out, the anti-imperialist revolution got aborted, leading in some countries to fascism as in Indonesia. In the majority of underdeveloped countries where the bourgeois retained the hegemony, and sabotaged the agrarian revolution, pre-capitalist ideologies and relations continued, leading to the overthrow of democracy. Pan Islamism, Islamic Republic, 'Guided Democracy' and many other reactionary feudal ideologies continue to dominate the minds of the people today because the soil from which they spring-the pre-capitalist or tribal relations – continues to remain fertile. Social reformers have not understood this link between the agrarian revolution in India and the retention of caste and communal inequalities, outlook and prejudices. For them casteism and communalism were just injustices unlinked with any production relation system, a prejudice to be removed by denouncing it, by asking those who practice it to reject it, and nothing more. The struggle was not to be linked with the present day social system – its pre-capitalist and capitalist basis, its source of class exploitation. It was not to be conducted as part of the general democratic movement or modern class struggle.

The Communist Party

The Communist Party was the only party which linked the struggle against untouchability and caste-system with agrarian revolution and end to imperialist domination. It alone saw in agrarian revolution and class struggle the key to overcome Hindu-Muslim separateness in practice. The Platform of Action of the CPI, 1930, said:

As a result of the rule of British imperialism in our country, there are still in existence millions of slaves, and tens of millions of socially outcaste working pariahs, who are deprived of all rights. British rule, the system of landlordism, the reactionary caste system, religious deception and all the slave and serf traditions of the past throttle the Indian people and stand in the way of its emancipation. They have led to the result that in India, in the twentieth century, there are still pariahs who have no right

to meet with their fellowmen, drink from common wells, study in common schools, etc.

Instead of putting an end once for all to this shameful blot on the Indian people, Gandhi and other Congress leaders call for the maintenance of the caste system which is the basis of and justification for the existence of that socially outcaste pariahs. Only the ruthless abolition of the caste system in its reformed, Gandhist variety, only the agrarian revolution and violent overthrow of British rule, will lead to the social, economic, cultural and legal emancipation of the working pariahs and slaves. The CP of India calls upon all the pariahs to join in the united revolutionary front — with all the workers of the country against British rule and landlordism.

The CP of India calls on all the pariahs not to give in to the tricks of British and reactionary agents who try to split and set one against the other the toilers of our country.

The CP of India fights for the complete abolition of slavery, the caste system and the caste inequality in all its forms (social, cultural etc). The CP of India fights for the complete and absolute equality of the working pariahs and all the toilers of our country.

The Communists knew that in a colonial country the slow process of industrial development does not lead so much to the proletarianisation of the peasantry as to its pauperization. Even those driven into the urban factories do not lose their rural stamp easily as in the earlier years they retained their connection with the land and retired to the village two months in a year. Besides their ranks being daily increased with arrivals from rural areas the formation of a firm class ideology was being repeatedly distorted. It was obvious that the blow had to, be given in the rural areas to the pre-capitalist land relations.

Owing to the interference of imperialism ... the drawing of the village into the sphere of monetary and trading economy is accompanied here by a process of pauperization of the peasantry ... On the other hand the delayed industrial development in the colonies has put sharp limits to the process of proletarianisation. Capitalism, which has included that colonial village into its system of taxation and trade apparatus and which has converted pre-capitalist relations (for instance the destruction of the village commonness) does not thereby liberate the peasants from the yoke of pre-capitalist forces of bondage and exploitation, but only gives the latter monetary expression ... to the 'assistance' of the peasants in their miserable positions (e g, in some localities of India and China) even creating a hereditary slavery based on their indebtedness.^[4]

The CPI(M) 's memorandum on National Integration submitted in 1968 stated:

Recently, Parliament and the whole country were rightly indignant with the ghastly burning alive of a Harijan farm-servant in open daylight in Kanchikacharia village in Andhra Pradesh. The press has been giving numerous incidents of atrocities that are being perpetrated on Scheduled Castes and Scheduled Tribes and on other backward communities. This phenomenon is not just some stray incidents confined to some particular areas or to particular states. It is a common practice, throughout the country – the legacy of the evil practice of untouchability and social oppression and brutality that persists in our rural areas, even after 20 years of independence and in spite of our laws and commissions for Scheduled Castes and Tribes! It is the result of the growth of feudal and semi-feudal landlordism and of the 'new rich', on the same feudal caste and social basis, and of their grip over the village economy and life! It is a reflection of the failure of the government to liquidate the medieval feudal economic base, of its failure to abolish landlordism, give land to the tiller and assure [h.im](#) land and employment, fair wages, and decent living conditions (house sites, education and medical services). It is a reflection of the growing domination of the village landlord vested interests, through the policies pursued by the Congress government in the name of community development, Panchayat Raj, Co-operatives, etc, all with the laudable objective of amelioration of rural masses, but which are designed to strengthen the old feudal and semi-feudal landlords developing into a new rich and their domination over the village life. The whole state machinery, and especially the police and courts, are turned to serve this purpose. Hence no wonder these atrocities are increasing and a terrible brutalization of village life, negating all human values and decencies, is taking place. We need not be taken by surprise if these unfortunates, their patience exhausted, resort to desperate methods and caste riots break out on a large scale in the rural areas, which are already looming on the distant horizon. We will be having caste or race riots along with the present communal and language riots. It is only if the minimum economic living conditions are guaranteed, land and employment and social equality assured by eliminating the domination of the old feudal and semi-feudal as well as of the new rich, this danger can be avoided. The democratic opinion and forces must assert and force the government to give up its present policy of using the state machinery in support of the village oppressor against the rural poor, against the Harijans and backward communities but use it, use its full strength, against the vested interests and bring about radical economic and social transformation in the rural side of our country.^[5]

It will be seen that the Communists did not say that caste, untouchability or communal outlook would disappear without a revolutionary struggle against the antiquated land system and British rule; or that the struggle to eradicate the caste system can be fought in isolation from the class struggle in the villages and the

cities, by mere denunciation of the system. They knew that this class struggle was of a people' who were not yet free from caste prejudices and who therefore had to be united in the course of the struggle to discover their common identity as exploited. Real and abiding unity was to be achieved during the course of the revolutionary struggle which is fought with no holds barred.

The Communists also saw that caste disintegration was taking place rapidly; in each caste differentiation was taking place between the haves and have-nots and that the process of pauperization was affecting all castes. Almost all peasant castes have been the victims of this process. Thus a new common bond was being created between the lower sections of all castes – a bond which had to be stressed and consolidated during the course of the common struggle. It was therefore necessary to stress this common bond while fighting against caste inequalities. Here there is no question of replacing caste by class, refusing to recognize the caste distinctions and recognizing only the class distinctions. It is a question of addressing yourself to the concrete reality which combined the growing formation of an exploited class with the existence of caste distinctions – the formation process of the class. Those who did not understand this double process landed themselves into reformism.

National Unity and Caste

The expansion of the national movement inevitably led to certain changes regarding the approach to caste and communal problems. In order to forge the minimum necessary unity behind it the national bourgeois leadership had to give up its former no-change outlook in regard to caste and inequality. The necessity of appealing to the peasantry and the rural masses composed of diverse castes of the lower order faced the bourgeois intelligentsia to take a more flexible outlook towards this question, and make it consistent with the democratic claims they were putting on behalf of the people. Equality of castes was preached without its abolition. Both the problems of caste in general and untouchability in particular had to be tackled by the national leadership. In consonance with its outlook of compromise with feudal land relations the bourgeois leadership adopted a policy, which though differing in words from the earlier policy, in content remained the same. Untouchability was declared a sin by Gandhi.

To remove untouchability is a penance that caste Hindus owe to Hinduism and to themselves. The purification required is not of 'untouchables' but of the so-called superior castes. There is no vice that is special to the untouchables, not even dirt and insanitation. It is our arrogance which blinds us, superior Hindus, to our own blemishes and which magnifies those of our downtrodden brethren whom we have suppressed and keep under suppression. And I would be content to be torn to pieces rather than disown the suppressed classes. Hindus will certainly never deserve

freedom, not get it if they allow their noble religion to be disfigured by the retention of the taint of untouchability. As I love Hinduism dearer than life itself the taint has become for me an intolerable burden. Let us not deny God by denying to a fifth of our race, the right of association on an equal footing. [6]

This passionate protest leaves nothing unsaid. But the equally passionate desire to keep the landlords and Hindu religion intact reduces the protest to a formal declaration only. Unable to think of a basic liquidation of land relations the national bourgeoisie adopted social reforms as their watchword in the struggle for national unity. Education, social mixing, inter-caste dinners, statement in public meetings that 'We are Indians first and last' beyond this the class alliance of the bourgeois leaders did not permit the national movement to go. It will be seen here that the interests of the bourgeois class operated against the unleashing of a struggle against casteism. The outlook and compromise was strengthened because almost all leaders came from the better-off castes. How is it, that despite these limitations of this blatantly reactionary class policy the Congress succeeded in getting the masses and forcing the British to retreat? How is it that the vast numbers from the peasantry, consisting of diverse lower castes, joined the Congress? The appeal of nationalism and anti-imperialism attracted the peasant who found no difficulty in identifying his misery with foreign rule. This was the new class reality – the unity forged by imperialist exploitation – which the Congress fully utilized, and those who pitted themselves against it were inevitably routed. The grafting of modern imperialist exploitation on the old feudal relations led to the emergence of a sense of national unity in the midst of a hierarchical caste structure.

The Imperialists

The British imperialists were not keeping quiet when the Congress leaders were making a bid to unite the diverse castes and communities under the national umbrella. The British countered the plan of the national bourgeoisie by offering separate electorates, reservation of jobs in government services, and educational facilities to the Muslims, backward classes and untouchables. Their aim was to raise hopes of advance in backward communities, to wean them away from the common struggle, split popular resistance and perpetuate separate caste and communal consciousness.

The prevalent caste inequality, the monstrous oppression of the untouchables at the hands of the Hindus, and the communal barriers between Hindus and Muslims enabled them to play this game.

But the imperialists could not play this game for ever. They themselves firmly stood by the existing land relations, and therefore were unable to bring about any real

change in the status of the untouchables or other downtrodden castes. Ambedkar himself had to warn:

I am afraid that the British chose to advocate unfortunate conditions not with the object of removing them, but only because such a concern serves well as an excuse for retarding the political progress of India. So far as you are concerned, the British government has accepted the arrangement as it found them and has preserved them faithfully in the manner of the Chinese tailor who, when given an old coat as a pattern, produced with pride an exact replica, rents, patches and all ... Nobody can remove your grievances as well as you can and you cannot remove them unless you get political power in your hands. No share of this political power can come to you so long as the British government remains as it is. It is only in a Swaraj Constitution that you stand of getting any political power into your own hands without which you cannot bring salvation to your people'. [7]

It will be seen that three powerful class interests, the imperialists, the landlords and the bourgeois leadership, were acting as the defenders of the caste-system by protecting the landlords and pre-capitalist land relations.

Post-Independence Compromise

The story continues after independence. The use of the administrative apparatus to offer a few concessions to the untouchables' and others to raise illusory hopes is now continued by the new ruling classes. The Constitution has declared equality of all before the law, irrespective of caste; Parliament has declared untouchability a penal offence. But the basic structure of land relation, overhauling of which would have given a blow to untouchability and caste system, has not been changed. The new rulers therefore resort to the same subterfuges which the British had resorted to – reservation of jobs, reservation of seats in colleges, reservation of higher posts in government. services, etc. The land reforms Acts of the bourgeois landlord governments were intended only to adjust old relations to their immediate needs. Statutory landlordism was abolished but the basic structure and inequality has remained. And the Acts that were passed have also not been implemented with the surplus land legislation ending in a huge farce and land concentration increasing after the Congress enactments. Once again the full weight of the administration and class rule supports the economic structure which keeps the castes and untouchability in being. The bourgeois landlord alliance which dominates the State is incapable of doing anything else, whatever may be its pretentious claims. The miserable results of the much advertised 20-Points Programme again prove the same truth. In this situation it is but inevitable that the masses themselves should be victims of customs, the toilers should get divided on caste-basis and forget their common bond which is being daily created. It only means that the formation of a new

class of proletarians is being delayed by the retention of land system and therefore the hold of earlier hierarchical ideology continues.

The dominant class interests have after independence worked for the retention of caste inequality, untouchability and communal outlook.

The Anti-Caste Current

What happened to the other current which launched a direct attack on the inequality of the caste system, in some places even before the advent of the Congress? Why did all these protest movements which courageously condemned the monstrous caste system produce such pitiful results? The non-Brahmin movement which at one time appeared to sweep certain parts of the country has hardly succeeded anywhere in giving quietus to the caste system. The great struggles of the untouchables notwithstanding the fact that they were led by such an outstanding leader like Ambedkar, have failed to produce the desired result of abolition of untouchability.

Atrocities against the untouchables continue. Neither these struggles nor the short cut of conversion to Buddhism have solved the problem. It is a great irony that the leaders of the neo-Buddhists have had to again demand that they should be treated as Scheduled Castes in the matter of reservation of seats, etc.

The so-called lower orders or castes of Hindu society actually form the majority; then why has not the majority succeeded in removing the stigma of caste-inequality and defeat the conspiracy of a few Brahmins or upper castes? The reality is that the poison of caste division has deeply infected its victims – the masses and the lower order who further are divided into several castes and sub-castes. Each recognizes the injustice done to it but is not ready to remedy the injustice done to others by its own superior status. In Maharashtra you find that though the non-Brahmin movement was supposed to include all the lower orders and castes, in reality the untouchables were left to themselves. At one time Ambedkar had to say that the Marathas were bigger oppressors of the untouchables than the Brahmins.

In fact the National bourgeois leadership of the Congress could get away with its compromising policy on caste and revivalist appeal just because it could go down well among the masses. The anti-caste leaders of the earlier days were totally different from the Congress leaders in this respect. It was inevitable that along with the rise of anti-imperialist national consciousness there should rise the democratic current attacking caste system and untouchability. The two were parts of the same process – the process of formation of a new nation in the midst of an ocean of pre-capitalist relations.

In attacking the inequalities of the caste system and caste consciousness the anti-caste non-Brahmin leaders were attacking the ideology and the superstructure of the earlier feudal age. The ideology and consciousness had to be attacked and the

superstructure had to be exposed and undermined, if society were to change. It can be nobody's argument- let the economic situation gradually change, let new economic realities and new classes emerge and the caste-system and caste-consciousness will automatically be eliminated.

A reactionary ideology if not fought becomes an obstacle in the way of democratic and social advance, in the way of changing the economic reality. It acts as a brake on change. In India caste domination and caste-consciousness was acting as a brake and preventing the revolutionary unity of the masses. The earlier anti-caste leaders therefore did a splendid job in launching an attack against the caste system. This was all the more so because their nationalist contemporaries, coming from the upper castes, representing another section of the. Bourgeois intelligentsia, had not yet freed themselves from upper caste consciousness, and some of them, like Tilak, were strong defenders of the system. Tilak, it must be remembered, not only opposed the age of Consent Bill but a proposal for compulsory primary education also. It has already been pointed out that at the basis of this defense and, later on, compromise with the caste system lay the intelligentsia's compromise and alliance with the feudal relations. It will not be amiss in this context to treat in brief the evolution of the anti-caste movement in Maharashtra to understand the limitations and results produced by it.

Jyotiba's Movement

The origin of anti-caste movement in Maharashtra is associated with the giant figure of Jyotiba Phule: Jyotiba the great secular democrat. The friend of the poor and oppressed castes never wavered in his loyalty to the downtrodden in giving priority to their interests. Whether it was widow remarriage, education, liquor shops, caste exploitation, bureaucratic oppression or usury and land alienation, the economic loot of India, the building of a new market or decorations to greet a Viceroy at the expense of the people, or a dinner to a royal visitor, he defended the interests of the masses without prevarication and fears. His passion for the untouchables was unheard of and his sense of justice included every oppressed caste and he had absolutely no caste bias. He also demanded equal treatment for Muslims and Christians. No wonder the movement was originally named only as the *satyashodhak* movement – a movement against the untruth, injustice and hypocrisy of the Hindu social order dominated by Brahmin supremacy. He carried on a crusade against the Brahmins and their ideology.

A movement for equality, against caste-domination, was bound to have an anti-Brahmin edge at the time, the Brahmins being the supreme caste in the Hindu hierarchy. Certain other factors added to the situation. Jyotiba's generation could not forget the nightmare of Peshwa rule under Bajirao II. Keer, the biographer of Jyotiba,

quotes *Loakahitwadi* on the conditions under Bajirao II as follows: "If the farmers failed to pay him the desired amount even during a drought or famine, he poured over their children boiling oil from the frying pan; flogging was perfected on their stooping backs, and their heads were bent over suffocating smoke. Gunpowder was blown on their naval and ears". *Loakahitwadi* is again quoted as saying that when Bajirao was deposed by the British, women rejoiced and said: "We are happy that there is now no more the rule of Bajirao. The scoundrel has met the fate he deserved".

The second factor was that despite the loss of political power, the Brahmins continued to dominate Hindu society, treating the non-Brahmins as inferior beings. Finally, the new intelligentsia under the British came mostly from the advanced Brahmin community, occupying strategic positions as officials, professors, lower bureaucrats, writers and editors, creating the fear of the return of the old nightmare.

Though Jyotiba inevitably directed the fire of his righteous indignation at the Brahmins, his vision was not a narrow sectarian one, but consistently democratic. That is why he was the most uncompromising opponent of Brahminism. There could be no compromise between him and his opponents, for he did not seek a place for any particular community in the Hindu hierarchy. Jyotiba was part of the new intelligentsia. The intelligentsia and democratic trends were not arising only among the upper castes. Down below also there was ferment. Jyotiba represented the plebeian current – plebeian because it came straight from the lower order of Hindu society to which the peasant belonged. His political understanding was the same as that of the other sections of the intelligentsia.

Where he sharply differed from the other section was his uncompromising war on the Hindu social structure. *His championship of untouchables, his ruthless attack on Brahmin domination, his exposure of the origin of castes, the Aryan doctrine, his demand for complete equality, his demand [of complete equality] for Muslims and Christians, his demand for education for the lowest, and his insistence on equality between men and women, constituted a thorough declaration of war on the old hierarchical order.* This was a far more radical programme for equality and unity than the Lucknow Hindu-Muslim Pact or the Gandhian National Unity Programme. *Although the originator of the programme did not realize it, it could be achieved only by a revolutionary liquidation of the feudal land relations in India and colonial rule.* He considered that the main instruments of realizing the programme were the spread of education and enlightenment, the anti-caste consciousness and the fight against Brahmin domination and against the upper caste monopoly of advance under the British rule. It was not accidental that the later day non-Brahmin leaders lost their fervour for the programme, because further advance was possible

only by attacking the land monopoly of the dominant castes and classes in the villages which included non-Brahmins also.

Ideologically Jyotiba's programme was a consistent application of democratic values to Hindu society. In other words, it was an uncompromising attack on the ancient and feudal superstructure based on feudal land relations. Here was the big contrast between the upper-caste intelligentsia and Jyotiba – the former allied itself with indigenous reaction and its feudal base and superstructure while attacking the British; the latter took an uncompromising stand against the superstructure and demanded its demolition. In somewhat more favourable circumstances, this would have led the latter to challenge the basic agrarian relations.

Opportunism in Anti-Caste Movement

With the passing away of Jyotiba the movement lost its all-embracing character which was highlighted by the fact that it was now headed by the Maharaja of Kolhapur, a feudal prince. His demand that he should be treated as a Kshatriya marked a new compromising stage of the movement. Jyotiba died in 1896; and within ten years of his passing away the new leader started fighting for Vedokta rights (to be recognized as Kshatriya) for the Marathas and in another two decades the movement had turned full circle — only the Brahmins were to be replaced by the Kshatriyas. A new opportunism to seek a favourable place for his own community, especially the Maratha community, in the Hindu hierarchy and later on in the struggle for office and patronage under the British rule, now overwhelmed the movement.^[8]

With this change in outlook anti-Brahmin oratory became merely anti-Brahmin and did not represent anti-Brahminism. It represented more an effort to secure positions in the new society for the new intelligentsia rising from the lower order. This led to relying on the British for the anti-Brahmin struggle. In reality this led to the non-Brahmin leadership ranging itself against the first wave of anti-imperialist resistance of the 1920s. The result was that when huge numbers in cities and villages were boiling with indignation over the Jallianwalla Bagh massacre, when the working class of Bombay was engaged in angry demonstrations against the visit of the Prince of Wales, the Maharaja of Kolhapur succeeded in drawing a large number of peasants to Poona to greet the British Prince of Wales, who was given the honor of laying the foundation stone of the Shivaji Memorial.

But, obviously, this divorcement from the anti-imperialist struggle could not last long. There was enough vitality in the movement to overcome this degradation, the more so that it was linked with the peasant mass; and the peasant mass of India after 1920 was a different one from that in the previous years. By 1930, when the new Congress movement began to reach the peasantry, the radical and fighting elements in the non-Brahmin movement overcame their separation from the national

movement, joined it, and the movement merged in the Congress. But though this was far better than waiting on the British, or remaining in opposition to the national movement led by the Congress, this was certainly not a fitting sequel to the all-round rebellion which Jyotiba tried to unleash.

His programme of a total annihilation of the Hindu hierarchical system could have been carried out only by combining it with a programme for the destruction of feudal and semi-feudal relations and for political power in the hands of the democratic masses, in short, a programme for the completion of the democratic revolution. Neither the compromising leadership of the Congress, nor the new patriotic leadership of the non-Brahmin movement was capable of this, because both belonged to the same class. The result was a retreat on all fronts, helping the bourgeois leaders to gather the masses behind them. The hope of an independent revolutionary mobilization of the people raised by the pioneer disappeared. A movement which could have independently mobilized the peasantry for a revolutionary onslaught went under the leadership of the bourgeoisie.

Landed Interests Again

What were the reasons for the non-Brahmin movement merging with the Congress? There were two reasons. One, the leadership connected with the peasantry felt the anti-imperialist national urge. It had to give up its earlier isolation from the national struggle with the peasant masses participating in it. Secondly, the movement could have struck on independent path only if it had dared attack the basic pre-capitalist land relations, the source of peasant exploitation and caste inequality. Like the Congress intelligentsia the non-Brahmin intelligentsia was not prepared to do it. Here, the caste-distinction disappears. The intelligentsia nurtured among the non-Brahmins, the product of Western education and bourgeois conditions, gives exact weight, acts as a compromising bourgeois intelligentsia, gives up the pioneer's uncompromising principles, merges inside the Congress later on to head its ministries, suppresses the people and keeps the castes in existence. Once again we see that whatever may be one's anti-caste pretensions, the bourgeois class outlook with its compromise with land interests vetoes any radical reform or eliminations. Post-independence experience shows that the ministries composed of mostly of non-Brahmin intelligentsia with a sprinkling of untouchable leaders have kept the earlier Congress traditions and hardly done anything in the way of eradication of the caste system. The oppression, especially of the untouchables, is not less in Maharashtra and elsewhere.

When the anti-caste- movement gets divorced from agrarian revolution, when it further gets divorced from the anti-imperialist movement, what happens to it can be seen from the life of the great anti-caste warrior, Periyar E V Ramaswamy.

Ramaswamy was first connected with Congress and campaigned for independence. But he turned with revulsion against the Congress because of the caste prejudices of the leadership. Having lost his contact with the anti-imperialist struggle, he strayed far away from it, only momentarily coming to the fight against the agrarian relations and again relapsing into alliances and ways which were not to lead to the desired goal. In his review of Marguerite Ross Barnett's "The Politics of Cultural Nationalism in South India", N Ram sums up Periyar's quest for caste abolition as follows:

As a youth boldly violating caste based rules of social behavior; as a young man who sought and failed to find the personal and social answers he was looking for in sanyasihood and religion; as an ardent Congressman who campaigned wholeheartedly for independence and social reform and spent a personal fortune as part of his commitment to the freedom movement and to social reform; as a Congressman alienated by the high-caste prejudice and social obscurantism of the Congress upholding the banner of social reform and, following a visit to the Soviet Union, campaigning with short-lived enthusiasm in support of communism and organising conference against landlordism; as a leader of the Self-Respect League falling, tragically, into the trap of collaboration with the anti-national Justice Party; as the leader and publicist of a separatist movement demanding Dravida Nadu and campaigning against northern domination and the imposition of Hindi; as the leader of a Justice Party completely discredited among the people; as the founder leader of the Dravida Kazhagam collaborating with British imperialism against the freedom movement; as a tragic figure railing against the transfer of power, characterizing Independence Day as a 'Day of Mourning' and demanding 'freedom from Brahmin Raj'; as a supporter of the newly formed Dravida Munnetra Kazhagam and an enemy of the Congress Ministry headed by C Rajagopalachari; as a supporter of the 'Kamaraj Congress' seen as representing the interests of 'real Tamilians'; as a supporter of the DMK in power; as an idol-breaker who, towards the end of his long life, polemicised against and rejected the Tamil language and Tamil culture set up as idols; as a militant propagandist of social reform divorced from class analysis and from a scientific theory of economic and political change...[9]

Periyar did succeed in creating a great feeling against caste, and did raise his voice to overcome untouchability. But for obvious reasons the task could not be achieved. The latest evidence has been the cruel Villupuram riots in which several untouchables have been killed. It may be mentioned here that it was under the DMK government that the rapacious Thanjavoor landlords' agents set fire to Harijan agricultural workers' houses and burnt alive more than 70 women and children. Those charged with this gruesome mass murder were acquitted.

Ambedkar

The monstrous atrocities against the untouchables under the present and the previous regimes reveal how the old tyrannies and injustices operated after three decades of freedom. In the earlier years Ambedkar, the most outstanding and tireless fighter on behalf of the untouchables exposed the upper caste hypocrisies, lambasted the Congress and later on demanded land and separate colonies for the untouchables. This of course could not have been achieved without an agrarian revolution. But the idea of land distribution to all the untouchables to escape self dependence on other castes was a very correct idea.

It at the same time could have been achieved only through the common struggle of all the landless. Later on he asked his followers to embrace Buddhism to escape the injustices of the Hindu society. But the grim social reality based on iniquitous land relations did not change because of change over to Buddhism. The quest for love and samata has not succeeded as recent atrocities have shown. The tragedy of the situation has been that the intelligentsia springing from the most oppressed communities also could not ideologically look beyond formal declaration of equality, more jobs, reservation of seats, education facilities, etc. Smashing the present socio-economic system was not part of its consciousness.

The fight against land relations which also meant common fight along with others, escaped them. The intelligentsia from these communities sooner or later accepted the framework of bourgeois democracy and satisfied itself with a general declaration of democratic rights without touching the present property relations in land and industry. No one directed more concentrated fire against the Congress leaders and their hypocrisy than Ambedkar. And yet he was one of the main architects of the Indian Constitution hailed by the Congress till recently as the last word in democracy, and under which the untouchables' houses are burnt, their houses are pillaged, their wives raped and they are murdered. No wonder Ambedkar felt himself cheated.

The Working Class

The rise of the working class and trade union movement and the Communist propaganda against caste and communalism had minimal effect under the circumstances. The kisan movement headed by the Communists has been weak and is weak today compared with the requirements of an agrarian revolution. The basis for smashing caste distinctions, for developing caste equality can arise only in the course of widest and intense struggles against the common oppressor. Such unity was achieved on a wide scale during the armed Telangana struggle wherein the Harijan agricultural workers and caste peasants fought together. The Communist insistence on agrarian revolution is at the same time directed to storm the basis and fortress of casteism. The working class which was still largely connected with land could not completely act as a modern class. It has been in the stage of formation.

Nevertheless it showed great capacity to organize itself as a class in its daily struggles with all castes and communities, participating in strike. The class instinct has repeatedly foiled attempts to organize trade unions on caste or communal lines. The Communist propaganda both against caste and communalism since the earlier years has helped in this class solidarity.

Reformist Influence

Nonetheless caste and communal distinctions remain and are capable of being exploited for reactionary purposes. Apart from this the slow progress in cities and among the workers has other reasons. A substantial, even a major part of the working class has been under the ideological influence of national bourgeoisie and their supporters. In carrying out strikes and struggles they take particular care to conceal the class relations in society, the class character of the State and the government and reduce the joint struggles to sheer economism. This together with total absence of all reference to the conditions of the peasants and the downtrodden castes obstructs the release of the working class from caste influence. However it has to be admitted that there has been certain neglect in the ideological struggles against caste and communalism and the CPI (M) for its part has decided in its recent Plenum to resume a widespread struggle against feudal and semi-feudal ideologies. The common consciousness generated through the economic struggle cannot be pushed forward without such struggle and direct intervention of the movement on caste oppression. And the ideological struggle is not only to be linked with the necessity of changing the present social order *in toto* including the land relations; it cannot be successful unless the socio-economic role of Hindu religion, and religion in general, is properly put before the working class. The question of eliminating the caste system can no longer be presented as a question of Hindu social reform and in isolation from the main struggle of our times – the struggle for agrarian revolution, the struggle for ending the domination of monopolies and imperialist exploitation, the struggle for a state of People's Democracy leading to socialism. All variants which sought to fight the anti-caste struggle in isolation from the main class struggles of our times have failed and produced pitiful results. It has been again proved that the anti-caste struggle cannot be fought in isolation, that it must be fought as part of the contemporary democratic and class struggle. The caste inequality and injustice have become an integral part of all modern class injustices. To remove them requires the common struggle of all the exploited strata to whichever caste they belong.

Initially this may appear difficult because the untouchable who is supposed to join hands with the non-untouchable poor peasant often faces him as an attacker on behalf of the landlord or his caste. Herein comes the vital role of the kisan movement which must put together the untouchable, the agricultural worker, the poor peasant

against the common exploiters, the landlords, etc. The caste barriers have to be broken in the course of the struggle aided by anti-caste propaganda and education of the peasantry.

New Situation

The three decades of independence and Congress rule have created a new situation which openly announces the intensification of class struggle in the countryside which the landlords and their henchmen, and the bourgeois landlord government seek to convert into struggle between the castes.

The three decades of independence have, under the capitalist path, seen an extreme deepening of poverty and unemployment in rural and urban areas alike. Irrespective of their caste-status millions are being pauperized while land and capital gets concentrated in a few hands. After 30 years of Congress land reforms and mass evictions there are huge sections of landless besides the untouchables. "According to Reserve Bank Data the concentration ratio of assets (mainly agricultural land) owned by rural households was 0.65 in 1960-61 and increased to 0.66 in 1971-72.

The poorest 10 per cent of the rural households owned only 0.1 per cent and the richest 10 per cent owned more than half of total assets in 1971-72 as well as in 1961-62".^[10] This concentration has meant mass evictions of peasants; of all castes apart from the loss of land to the tribals and untouchables wherever they had land.

The process of robbing the small people of their means of production which is the hallmark of capitalist path is again throwing thousands on the streets. "Less than full employment of the rural labour force is attributable... to the progressive displacement of craftsmen and artisans by competitive modern industry. Urban unemployment, likewise, concerns not only workers laid off by declining industries, new entrants to the labour force and migrant workers from the surrounding rural areas, but a whole mass of self-employed persons and casual workers in the 'informal sector' eking out a precarious livelihood... Attempts have been made to measure the extent of poverty in India, and depending on the terms used, the 40-60 per cent of the population is below the minimum acceptable standard. According to recent estimates using norms of caloric consumption, the percentage of population below the poverty line in 1977-78 may be projected at 48 per cent in rural areas and 41 per cent in urban areas. The total number of the poor, so defined would be about 290 million."^[11]

In reality the total number of poor is much above the estimated figure, as the estimate is based on an arbitrary definition of poverty line. And finally unemployment in cities and rural areas has already reached staggering dimensions.

The registered unemployment in cities has exceeded 10 million while the total unemployment is estimated to have reached more than 40 million. (Official figures try

to underplay the extent of unemployment, and the Planning document estimates it as 4 million of wholly unemployed persons in 1973. Taking into consideration those who find casual employment it estimates the figure at 18.6 million.)

The concentration of land and capital i.e. taking place at one end; the concentration of economic poverty and unemployment is taking place at another end. This is the class reality that has developed rapidly during the last three decades.

Notwithstanding the existence of social discrimination etc the problem of castes and sub-castes of untouchable and toilers is now inextricably connected with the problem of general landlessness and joblessness — the problem of growing expropriation of all sections under the capitalist path. This reality could not be understood in the earlier years. It is now becoming too palpable to be ignored.

The redistribution of land, the break-up of the land monopoly of the landlords most of them, from the upper castes is the common need of all landless and jobless.

Lagging Consciousness

The consciousness of the sufferers is however lagging behind this reality. Instead of a common struggle it appears as if the caste-struggles are reaching a new crescendo, castes appear to be pitted against each other as never before, and civil strife seems to be the order of the day. Witness the agitations leading to sabotage, burning of vehicles, uprooting of railway lines following reservation of jobs for backward class in Bihar and UP. These protests from certain upper castes reached their climax during the Samastipur election when the bureaucracy almost exclusively recruited from the upper caste not only helped the Congress (I) candidate (upper caste) but threatened to arrest a minister of the Janata government.

Official policies are definitely contributing towards diverting the common struggle into caste conflicts – the bourgeois landlord way of serving its class rule. The competition for land, for job, for official concessions, for loans and educational opportunities has immensely intensified leading to easy diversion into casteist channels. The problems of backward castes, of reservation of jobs for untouchables and tribals, of reservation of promotions and eliminating the backlog in promotions, are leading to inner conflicts among the toilers, enabling the vested interests to split their unity as an oppressed class. Tied to the landed and monopolist interests the bourgeois-landlord government seeks to divert the challenge of unemployment and poverty by offering petty measures of relief to sections of downtrodden castes- reservation of jobs in government services, seats in colleges, facilities for education talk of reservation of promotion.

In the very nature of things these palliatives will neither solve the problem of poverty and unemployment, nor change the condition of untouchables and other downtrodden castes. They will certainly offer some relief, to individuals from these

communities; enhance their confidence in their advance, but not change their status. For the ruling classes these concessions play an important role. In the first place in the general competition for jobs etc, they pit one section of toilers against another. Secondly they create an impression among some sections that government is their real friend and they should confine the struggle within the framework of the bourgeois system. Thus a basic challenge to the present socio-economic system from the most downtrodden sections is prevented.

Fight the Socio-Economic System

It is obvious that in the present situation when untouchables and certain other sections are openly discriminated against, the democratic and working class movement cannot object to reservations of jobs and other concessions. They have to be supported to cement the unity of the toilers. At the same time all sections of toilers from all castes have to be educated that these palliatives do not solve a single problem; they neither alleviate the conditions of the downtrodden sections nor solve their job problem. They only serve to divert attention from the main enemy – the landlord and monopolists. The common class struggle in the present favourable situation can be waged only if the working class, the democratic movement and the kisan sahblas carry on an incessant ideological propaganda against caste domination and actively intervene on the question of caste oppression.

The class struggle is already unleashing itself in the rural areas. A large number of the attacks on untouchables originate because they refuse to work as former serfs, want to work as modern labourers on settled conditions about their work. The mobility of labour, higher wages, freedom to move and cultivate the land – these form the content of a number of disputes leading to atrocities against the untouchables.

They reveal the real economic basis behind untouchability. These struggles constitute an integral part of the peasants struggle and have to be fought unitedly.

The advanced trade union movement will have to discharge its responsibility in overcoming its weakness on this question. It is being faced with a new problem regarding promotions and arrears of promotion. And it must solve it keeping the spirit of class solidarity intact.

The new situation calls for giving up the tradition of fighting caste battles in isolation from other toilers. It was inevitable that in the earlier years the movement of the downtrodden castes should be conducted on the basis of caste vs caste. It was all the more inevitable in the case of the untouchables who were denied human existence. This tradition has led to an exclusiveness which refuses to consider that there are toiling sections in the other castes who have to be detached from their caste leadership and to be brought face to face with the common oppressor. The

vested and opportunist interests in some downtrodden castes seek to keep their followers away from the common struggle so that they can continue to have their hold on them. All this must change; and without lowering the banner against caste oppression, every effort should be made by them to join the common struggle for democracy and social advance. For it has to be realized that the present socio-economic system is based on property relations which sustain both caste and class oppression. It is sheer deception to think of abolishing untouchability or caste with the landlords and monopolists dominating the economy and bourgeois landlord government in power. The caste problem is inevitably merged with the problem of ending the rule of bourgeois landlord class and moving forward to socialism.

Notes

- [1] Karl Marx, "The British Rule in India", New York Daily Tribune, *June 1883.
- [2] R Palme Dutt, "India Today", Manisha, Calcutta, 1970, p 327.
- [3] M K Gandhi, Young India, October 1921.
- [4] 'Colonial Theses', Sixth Congress of the Communist International, 1928
- [5] Community Party of India (Marxist), 'Memorandum on National Integration', 1968
- [6] M K Gandhi "The Story of My Experiments with Truth"
- [7] B R Ambedkar, 'Address to All India Depressed Classes Congress', 1930
- [8] See Gail Omvedt, "Cultural Revolt in a Colonial Society: The Non-Brahman Movement in Western India", Bombay, 1976
- [9] N Ram, 'Pre-History and History of the DMK', Social Scientist, December 1977
- [10] Draft Five-Year Plan,- 1978-83, p 11.
- [11] *Ibid*, p2-3